Powszechny

Dziennik praw krajowych i rządowych

dla

kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Księstwami Oświecimskiém i Zatorskiém, tudzież z Wielkiém Księstwem Krakowskiém.

Część XLVII.

Wydana i rozesłana dnia 9. Czerwca 1853.

Allgemeines

Landes-Geſetz- und Regierungsblatt

für das

Kronland Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auſchwitz und Zator und dem Großherzogthume Krakau.

XLVII. Stück.

Ausgegeben und verſendet am 9. Juni 1853.

333.

Patent Cesarski z dnia 4. Września 1852,

(Dziennik praw Państwa część LXXIV., nr. 252, wydana dnia 18. Grudnia 1852),

obowiązujące w całym obrębie Państwa, z wyjątkiem Pogranicza Wojskowego,

mocą którego wydaną zostaje nowa ustawa o handlu domokrążnym.

My Franciszek Józef Piérwszy, z Bożéj łaski Cesarz Austryacki; Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi, Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnéj i Dolnéj Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii Windyjskiéj; Wielki Wojewoda Województwa Serbii i t. d. i t. d.

Zważywszy, iż patent o handlu domokrążnym z dnia 5. Maja 1811 r. *), nie obejmuje wszystkich części Naszego Państwa, tudzież, iż przedmiot onegoż

*) W Zbiorze ustaw i rozporządzeń politycznych tom 36, str. 107., i w Zbiorze galicyjskich patentów z roku 1811, nr. 38, str. 74.

333.

Kaiserliches Patent vom 4. September 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, LXXIV. Stück, Nr. 252, ausgegeben am 18. Dezember 1852),

giltig für das gesammte Kaiserreich, mit Ausschluß der Militärgrenze,

wodurch ein neues Gesetz über den Hausirhandel erlassen wird.

Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Ungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem ꝛc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Briren; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg ꝛc.; Herr von Triest, von Kattaro und auf der windischen Mark; Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien ꝛc. ꝛc.

In der Erwägung, daß das Hausirpatent vom 5. Mai 1811*) nicht alle Theile Unseres Reiches umfasset, und der Gegenstand desselben im Laufe der Zeit wesent-

*) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, Band 36, Seite 107, und in der galizischen Patenten-Sammlung vom Jahre 1811, Nr. 38, Seite 74.

w biegu czasu ważnych doznał zmian, wymagających nowych postanowień, po wysłuchaniu Naszych Ministrów, i zasięgnieniu zdania Naszéj Rady Państwa, przy równoczesném zniesieniu wspomnionego patentu z dnia 5. Maja 1811 r. i odnoszących się do niego późniejszych ustaw i przepisów, w celu uregulowania handlu domokrążnego, rozporządzamy, co następuje:

§. 1.

Pod handlem domokrążnym rozumié się handel towarami, chodząc od miejsca do miejsca. od domu do domu, bez stałego stanowiska do sprzedaży.

§. 2.

Handel domokrążny może być prowadzonym tylko za szczególném pozwoleniem i przy zachowaniu przepisów następnych.

§. 3.

Pozwolenie do prowadzenia handlu domokrążnego może być udzielone tylko osobom, które

a) są poddanymi austryackimi;

b) mają lat 30 wieku;

c) nie są dotknięte uderzającą chorobą obrzydliwą, lub inném podobném kalectwem;

d) nie były karanemi za przemytnictwo, albo bezkarnie zostały wypuszczonemi od śledztwa za przestępstwa dochodowe, jedynie dla braku dowodów; lub które nie były karanemi za ciężkie przestępstwa dochodowe; lub które nie utraciły otrzymanego pozwolenia (§. 20);

e) nieskazitelnych są obyczajów i nienagannego politycznego zachowania;

f) używają zupełnie praw obywatelskich.

Od postanowienia *b)* można odstąpić pod pewnemi okolicznościami (§§. 17. i 18).

§. 4.

Pozwolenia do handlu domokrążnego udzielają władze obwodowe polityczne (władze komitatowe, delegacye).

§. 5.

Osoby, chcące dostąpić tego pozwolenia, muszą przez urząd powiatowy podać prożbę do władzy obwodowéj (władzy komitatowéj, delegacyi), w któréj obrębie mają stałą siedzibę swoję, i wykazać się należycie, iż są zdolnemi według §. 3. do dostąpienia takiego pozwolenia.

liche Veränderungen erlitt, die neuer Bestimmungen bedürfen, finden Wir nach Vernehmung Unserer Minister und Anhörung Unseres Reichsrathes, unter Aufhebung des bezogenen Hausirpatentes vom 5. Mai 1811 und der darauf bezüglichen nachträglichen Gesetze und Vorschriften, zur Regelung des Hausirhandels Folgendes anzuordnen:

§. 1.

Unter Hausirhandel wird der Handel mit Waaren, im Umherziehen von Ort zu Ort und von Haus zu Haus, ohne bestimmte Verkaufsstätte, verstanden.

§. 2.

Der Hausirhandel kann nur mit besonderer Bewilligung und unter Beobachtung der nachfolgenden Bestimmungen betrieben werden.

§. 3.

Die Bewilligung zum Betriebe des Hausirhandels darf nur Personen ertheilt werden, welche

a) österreichische Unterthanen sind;

b) das Alter von 30 Jahren erreicht haben;

c) nicht mit einer auffallenden eckelhaften Krankheit oder dergleichen Gebrechen behaftet sind;

d) nicht wegen Schleichhandels bestraft, oder bei einer vorausgegangenen Gefälls-Untersuchung nur aus Mangel an Beweisen straflos entlassen wurden, oder die nicht wegen einer schweren Gefälls-Uebertretung gestraft, oder der erhaltenen Bewilligung verlustig erklärt worden sind (§. 20);

e) von unbescholtenen Sitten und tadelloser politischer Haltung sind;

f) im Vollgenuße der bürgerlichen Rechte stehen.

Von der Bestimmung b) darf unter gegebenen Umständen (§§. 17 und 18) abgegangen werden.

§. 4.

Die Bewilligung zum Hausirhandel ertheilen die politischen Kreisbehörden (Komitatsbehörden, Delegazionen).

§. 5.

Personen, welche sich um eine solche Bewilligung bewerben wollen, haben durch das Bezirksamt bei der Kreisbehörde (Komitatsbehörde, Delegazion), in deren Bereiche ihr fester Wohnsitz liegt, darum anzusuchen und sich gehörig auszuweisen, daß sie nach §. 3 für eine solche Bewilligung geeignet sind.

§. 6.

Pozwolenie do handlu domokrążnego udzieloném będzie na mocy osobnego paszportu, lub książeczki domokrąztwa. Takie pozwolenie ważném jest tylko dla osoby wymienionéj w dokumencie, i nie wolno jest dokumentu pozwolenia ani odstępować komu innemu, ani też rozciągnąć takowego na inne jeszcze osoby.

§. 7.

Pozwolenie handlu domokrążnego wystawioném będzie tylko na rok jeden; jednakże osoba, będąca w posiadaniu takiego pozwolenia, upraszać może o przedłużenie czasu, dozwolonego jéj do handlu domokrążnego, u władzy, która do udzielania pozwolenia według jéj zamieszkania jest właściwą; takiéj prośbie należy zadosyć uczynić, jeżeli nie ma szczególnych powodów do odmówienia, które proszącemu wyrazić należy przy wydaniu rezolucyi.

Prośbę o przedłużenie czasu pozwolonego do handlu domokrążnego należy podać na trzy miesiące przed upływem terminu, a w podaniu wyrażoném być winno, w którym dniu i miesiącu i pod jaką liczbą piérwotne pozwolenie handlu domokrążnego udzieloném było. Daty do tego potrzebne wyjąć należy z dokumentu pozwolenia na handel domokrążny.

§. 8.

Pomimo uzyskanego takowego pozwolenia, handel domokrążny prowadzonym być może tylko wtenczas, jeżeli domokrążca wypełni następujący na niego nałożony obowiązek, t. j. jeżeli w każdém miejscu, do którego wejdzie, każe wizować swój dokument domokrążny, u władzy politycznéj lub policyjnéj, jeżeli się takowa w miejscu znajduje.

W miastach i miasteczkach, gdzie się nie znajduje władza polityczna, ani policyjna, paszport domokrążny widowany być ma w magistracie, lub u przełożonego gminy.

§. 9.

Piérwotne pozwolenie do handlu domokrążnego ogranicza się tylko na ten kraj koronny, w którém udzieloném zostało. Jeżeli domokrążca wstępuje w inny kraj koronny, natenczas pozwolenie, które ma, rozciąga się tylko na te miejsca, do których jego paszport domokrążny został widowanym przez władzę. Gdyby zaś domokrążca prowadzić chciał handel domokrążny w drugim kraju koronnym, do którego wstąpił, natenczas winien w ciągu dni 10 od dnia, w którym wstąpił w kraj koronny, prosić władzę obwodową tegoż kraju koronnego o potwierdzające widowanie swego paszportu domokrążnego, przez które mu udzieloném zostanie pozwolenie handlowania domokrążnego w całym kraju koronnym. Takiego widowania potwierdzającego należy odmówić, jeżeli przeciw osobie

§. 6.

Die Bewilligung zum Hausirhandel wird durch Ausfertigung eines besonderen Hausirpaßes oder Hausirbüchels ertheilt. Diese Bewilligung gilt nur für die Person, welche im Hausirdokumente bezeichnet ist, und es darf das Bewilligungs-Dokument weder an einen Andern abgetreten, noch auf andere Personen ausgedehnt werden.

§. 7.

Die Bewilligung zum Hausirhandel wird nur auf Ein Jahr ertheilt; doch kann eine Person, welche bereits im Besitze einer solchen ist, um Verlängerung der zugestandenen Hausirzeit bei der nach ihrem Wohnorte zur Verleihung kompetenten Behörde ansuchen und diesem Ansuchen soll willfahret werden, wenn nicht besondere Gründe für die Abweisung vorhanden sind; diese sollen dem Bittwerber bei Ertheilung des Bescheides bekannt gegeben werden.

Das Ansuchen um Verlängerung der Hausirzeit ist drei Monate vor Ablauf der bewilligten Frist zu stellen und in dem Gesuche anzuführen, an welchem Tage und Monate und unter welcher Zahl die ursprüngliche Bewilligung zum Hausirhandel ertheilt worden ist. Das zu dieser Angabe Nöthige ist aus dem Hausir-Dokumente zu entnehmen.

§. 8.

Der Hausierhandel kann ungeachtet der erwirkten Bewilligung nur dann betrieben werden, wenn der Hausirer die nachstehende ihm obliegende Verpflichtung erfüllt, in jedem Orte, den er betritt, falls sich dort eine politische oder polizeiliche Behörde befindet, sein Hausir-Dokument von derselben vidiren zu lassen.

In Städten und Märkten, wo sich eine politische oder polizeiliche Behörde nicht befindet, hat diese Vidirung beim Magistrate oder bei der Gemeindevorstehung zu geschehen.

§. 9.

Die ursprüngliche Bewilligung zum Hausirhandel ist nur auf jenes Kronland beschränkt, in welchem sie ertheilt worden ist. Betritt der Hausirer ein anderes Kronland, so gilt seine Bewilligung nur für jene Orte, für welche sein Hausir-Dokument von der Behörde vidirt worden ist. Sollte aber der Hausirer in dem betretenen anderen Kronlande den Hausirhandel ausüben wollen, so hat er sich binnen 10 Tagen vom Tage des Eintrittes in das Kronland an eine Kreisbehörde dieses Kronlandes um die bestätigende Vidirung seines Hausir-Dokumentes zu wenden, durch welche ihm die Hausirbewilligung auch für das ganze Kronland zu Theil wird. Eine solche bestätigende Vidirung ist dann zu verweigern, wenn über die Person des Hausirers, oder über die Giltigkeit des Dokumentes, oder über die gesetzmäßige Art der

domokrążcy, albo przeciw ważności dokumentu, lub względem sposobu prawnego wykonywania handlu domokrążnego, powstają wątpliwości uzasadnione. Widowanie władzy obwodowéj, potwierdzające dla dotyczącego kraju koronnego, należy widocznem uczynić na paszporcie domokrążnym.

Nigdy zaś nie można przekroczyć terminu piérwotnie udzielonego pozwolenia, a nowy dokument nie może być wystawionym inaczéj jak tylko w sposób, wskazany w §§. 5. i 7.

§. 10.

Jeżeli w pewnych miastach lub miejscach, nie jest dozwolonym handel domokrążny, nie będzie mógł tamże być wykonywanym, mimo udzielonego i otrzymanego pozwolenia w takich miejscach; a takie wyjęte miejsca należy w dokumencie dla krajów koronnych, których się tyczy, wyrazić piérwotnie lub względnie przy widowaniu dokumentu (§. 9).

§. 11.

W okręgu granicznym pozwoloném być może handlowanie domokrążne tylko mieszkańcom onegoż przez władzę właściwą, i to w porozumieniu z władzą finansową powiatową, a dokument na to pozwolenie wystawiony wtedy tylko jest ważnym w okręgu granicznym, jeżeli ważność onego dla tegoż okręgu wyraźnie jest na nim namienioną.

§. 12.

Towary, któremi można prowadzić handel domokrążny, muszą być wyrobionemi w kraju, i zaopatrzone stemplem i wykazami pochodzenia.

Nawet z pomiędzy towarów krajowych wyłączonemi są z handlu domokrążnego następujące:

a) towary materyalne i korzenne, oleje dystylowane;
b) wszelkie płyny służące do napoju;
c) cukier, cukierki, czekolada, pierniki, i ogólnie wszelkie łakocie;
d) maście, plastry i w ogólności wszelkie pojedyncze i złożone lekarstwa dla ludzi i zwiérząt;
e) wszelkie trucizny;
f) żywe srebro i antymon;
g) wszelkie preparata z żywego srebra, antymonu i ołowiu;
h) wszelkie preparata eksplodujące;
i) wszelkie kwasy mineralne;

Ausübung des Hausirhandels gegründete Bedenken sich ergeben; die für das Kronland bestätigende Vidirung der Kreisbehörde ist auf dem Hausir-Dokumente genau ersichtlich zu machen.

In keinem Falle darf aber die Dauer der ursprünglich ertheilten Bewilligung überschritten, und ein neues Dokument kann nur in der in den §§. 5 nnd 7 vorgeschriebenen Weise bewirkt werden.

§. 10.

In soferne der Hausirhandel in einzelnen Städten oder Ortschaften nicht gestattet ist, darf er ungeachtet der ertheilten und erhaltenen Hausirbewilligung in solchen Orten nicht ausgeübt werden, und sind diese ausgenommenen Orte in dem Dokumente für die Kronländer, die es betrifft, ursprünglich oder beziehungsweise bei der Vidirung (§. 9) zu bezeichnen.

§. 11.

In dem Grenzbezirke wird der Hausirhandel nur den Bewohnern desselben von der kompetenten Behörde, und zwar im Einverständnisse mit der Finanz-Bezirksbehörde bewilliget, und das ausgestellte Dokument ist nur dann in demselben giltig, wenn darin die Giltigkeit für den Grenzbezirk ausdrücklich angemerkt ist.

§. 12.

Die Waaren, mit denen Hausirhandel getrieben wird, müssen inländischen Ursprunges und mit dem Stempel, dann mit den Bezugs-Ausweisen versehen seyn.

Selbst von den inländischen Waaren sind nachstehende vom Hausirhandel ausgeschlossen:

a) Material- und Spezereiwaaren, destillirte Oele;
b) alle zum Getränke dienenden Flüssigkeiten;
c) Zucker, Zuckerwerk, Chokolade, Lebkuchen und überhaupt alle Leckerbissen;
d) Salben, Pflaster und überhaupt alle einfachen und zusammengesetzten Arzeneien für Menschen und Thiere;
e) alle Gifte;
f) Queckfilber und Spießglanz;
g) alle Präparate aus Queckfilber, Spießglanz und Blei;
h) alle Knallpärvpzave;
i) alle Mineralsäuren;

k) kamienie drogie, złoto i srebro tak nowe jak stare, w łomach, wyrobione lub niewyrobione, tłoczone i nietłoczone, w kruszcach lub stopione; monety zdawkowe z jakiegobądź kruszcu;

l) naczynia i paramenta kościelne;

m) mundury wojskowe i broń wszelkiego rodzaju;

n) losy loteryjne i podobne losy cząstkowe, mające udział w loteryi;

o) dzieła literackie i artystyczne, jak książki, śpiewy, kalendarze, obrazy, posągi, popiersia;

p) przedmioty monopoliów rządowych.

Wyjątki, dopuszczalne szczególnemi okolicznościami, wyrażone są w §. 17.

§. 13.

Domokrążca winien dokument swój domokrążny zawsze nosić przy sobie i okazać go zwierzchności każdego miasta i miasteczka, przez które przechodzi, dla przyłożenia urzędowego „Vidi“. Widowanie nastąpi bez przeszkody, jeżeli przeciw rzetelności dokumentu, lub przeciw osobie, któréj dotyczy, nie ma nic do zarzucenia. Zresztą odnosić się winno do §. 9.

§. 14.

Domokrążcy, który za zezwoleniem prowadzi handel domokrążny już lat kilka, i zawsze się sprawował bez nagany, lecz przez ułomność cielesną, udowodnioną świadectwem legalném, postawionym jest w niemożności noszenia sam towarów, przeznaczonych na handel domokrążny, może być przez władzę właściwą pozwoloném trzymać pomocnika. Takowy jednak musi szczególnie być wyrażonym w dokumencie domokrążnym.

§. 15.

Ażeby jakiéj osobie udzieloném być mogło pozwolenie do służenia za pomocnika domokrążcy, musi się wykazać, iż posiada wszystkie te przymioty, które są przepisanemi w ogólności dla domokrążców w §. 3.

§. 16.

Handel domokrążny towarami w takiéj ilości, iż do jéj transportu potrzebnym jest wóz zaprzężny lub zwiérzę ładowne, jest zakazany.

§. 17.

Przez szczególny wzgląd na stosunki wyżywienia niektórych okolic, przyznaje się mieszkańcom ich szczególne korzyści pod względem handlu domokrążnego pewnemi towarami. Te korzyści zasadzają się na tém, iż w takich

k) Edelsteine, Gold und Silber, sowohl neu als alt, gebrochen, verarbeitet oder unverarbeitet, geprägt oder ungeprägt, in Erzen oder ausgeschmolzen; Scheidemünzen aus was immer für Metallen;

l) Kirchengefässe und Paramente;

m) Militär-Montursstücke und Waffen aller Art;

n) Lotterielose und ähnliche Antheilsscheine an einem Glücksspiele;

o) literarische und artistische Werke, wie Bücher, Lieder, Kalender, Bilder, Statuen, Büsten;

p) Gegenstände eines Staatsmonopoles.

Ausnahmen, welche durch besondere Umstände zuläßig werden, sind im §. 17 angegeben.

§. 13.

Ein Hausirer hat sein Hausir-Dokument immer mit sich zu führen, und der Obrigkeit jedes Marktes und jeder Stadt, durch welche er passirt, zur Beisetzung des ämtlichen Vidi vorzuzeigen. Die Vidirung wird unbeanständet vorgenommen, wenn sich nicht gegen die Echtheit des Dokumentes oder gegen die Person, die es betrifft, Bedenken ergeben. Uebrigens wird sich auf §. 9 bezogen.

§. 14.

Einem Hausirer, der dieses Geschäft bereits mehrere Jahre mit Bewilligung betreibt, und sich immer tadellos benommen hat, aber durch mittelst eines legalen Zeugnisses erwiesene körperliche Gebrechen in die Unmöglichkeit versetzt wird, die für den Hausirhandel bestimmten Waaren selbst zu tragen, kann ein Gehilfe von der betreffenden Behörde bewilliget werden. Dieser muß im Hausir-Dokumente eigens bezeichnet seyn.

§. 15.

Damit einer Person die Bewilligung ertheilt werden kann, den Gehilfen eines Hausirers abzugeben, muß sie alle jene Eigenschaften für sich ausweisen, die für Hausirhändler überhaupt im §. 3 vorgeschrieben sind.

§. 16.

Das Hausiren mit Waarenmengen, zu deren Fortschaffung ein bespannter Wagen oder ein Lastthier benöthiget wird, ist nicht gestattet.

§. 17.

In besonderer Berücksichtigung der Nahrungsverhältnisse einiger Gegenden werden den Bewohnern derselben besondere Begünstigungen bezüglich des Hausirhandels mit gewissen Waaren zugestanden. Sie bestehen darin, daß in solchen Gegenden die Be-

okolicach udzieloném być może pozwolenie handlu domokrążnego pewnemi towarami także takim osobom męzkim i żeńskim, które wprawdzie nie doszły jeszcze roku 30. wieku, lecz liczą już upłynionych lat 24, i używają praw obywatelskich w zupełności, nakoniec, iż udzielone pozwolenie ze strony dotyczącéj władzy obwodowéj (komitatowéj, delegacyi), ważném było na całe Państwo, nawet w tych miejscach, które zresztą są wyjęte.

Osoby, którym takie korzyści udzielono, są następujące:

a) mieszkańcy dotychczasowego niższo-austr. okręgu Wajdhofen nad rzéką Taja, co do nici i wstążek wyrobionych w tym okręgu, równie jak mieszkańcy miasta Karlstein i okolic, pod względem wyrobu zegarów drewnianych;

b) mieszkańcy Gór Kruszcowych czeskich, pod względem wyrabianych tamże koronek i towarów dzierganych;

c) mieszkańcy doliny zwanéj Pusterthal w Tyrolu, mianowicie mieszkańcy z Defferegen, co do kobierców;

d) mieszkańcy z Walsugana i Groden w Tyrolu, co do artykułów dotąd im przyznanych;

e) druciarze słowaccy, handlarze płótnem z komitatu arwaskiego, handlarze prostych towarów lnianych i bawełnianych z S. Georgen, S. Nicolai i S. Peter we Węgrzech;

f) mieszkańcy z Gottschee, Pöllant, Reifniz w Krainie, co do handlu ostrygami, oliwą, chlebem świętojańskim, cytrynami, daktylami, winem dragaskiém, figami, jabłkami granatowemi, orzechami laskowemi, kalamarami, kaprami, kasztanami, cytrynami, liśćmi bobkowemi, migdałami, margarantami, muszlami, pomarańczami, ryżem, sardelami, żółwiami, jagodami winnemi, rozynkami i t. p. przedmiotami, któremi dotąd handlowali.

§. 18.

Osoby, będące już w czasie zaprowadzenia niniejszego patentu w posiadaniu pozwolenia handlu domokrążnego, mogą daléj prowadzić taki handel aż do upływu tegoż pozwolenia; jednakże i one związane są postanowieniami, zawartemi w niniejszym patencie; może im nawet być udzieloném nowe pozwolenie, chociaż nie uczyniły zadosyć warunkowi, wyrażonemu w §. 3 lit. *b)*, i nie należą do osób w §. 17. wspomnionych, jednakże wtenczas tylko, jeżeli nie cięży na nich zarzut uzasadniony, i jeżeli uczynią zadosyć innym tu wyrażonym przepisom.

§. 19.

Przestąpienia niniejszego patentu o handlu domokrążnym podlegają następującym karom:

willigung zum Hausirhandel mit gewissen Waaren auch solchen Personen männlichen oder weiblichen Geschlechtes ertheilt werden kann, welche das dreißigste Lebensjahr noch nicht erreicht, jedoch das vierundzwanzigste zurückgelegt haben, und in den Vollgenuß der bürgerlichen Rechte gesetzt sind; endlich daß die von der betreffenden Kreisbehörde (Komitatsbehörde, Delegazion) ertheilte Bewilligung für das ganze Reich, selbst mit Einschluß aller sonst ausgenommenen Orte giltig ist.

Die so begünstigten Personen sind:

a) Die Bewohner des bisherigen niederösterreichischen Bezirkes von Waidhofen an der Thaya, in Bezug auf die in diesem Bezirke erzeugten Zwirne und Bänder, sowie die Bewohner von Karlstein und der Umgebung in Bezug auf Holzuhren;

b) die Bewohner des böhmischen Erzgebirges, bezüglich der dort erzeugten Spitzen und Stickwaaren;

c) die Bewohner des Pusterthales in Tirol, namentlich jene von Defereggen, in Bezug auf Teppiche;

d) die Bewohner von Valsugana und Gröden in Tirol, bezüglich der ihnen bisher zugestanden gewesenen Artikel;

e) die slovakischen Drahtbinder, die Leinwandhändler aus dem Arvaer-Komitate, die Händler mit gemeinen Leinen- und Baumwollwaaren von St. Georgen, St. Nikolai, St. Peter in Ungarn;

f) die Bewohner von Gottschee, Pöllant, Reifnitz in Krain, bezüglich des Handels mit Austern, Baumöl, Johannisbrot, Citronen, Datteln, Dragawein, Feigen, Granatäpfeln, Haselnüssen, Calamari, Kapern, Kastanien, Limonien, Lorberblättern, Mandeln, Margaranten, Muscheln, Pomeranzen, Reis, Sardellen, Schildkröten, Weinbeeren, Zibeben u. dgl. von ihnen bisher geführten Gegenständen.

§. 18.

Denjenigen Personen, welche zur Zeit des Eintrittes der Wirksamkeit dieses Gesetzes schon im Besitze einer noch giltigen Hausirbewilligung sind, ist der Hausirhandel bis zum Ablaufe dieser Bewilligung gestattet, sie sind aber an die in diesem Patente enthaltenen Bestimmungen gebunden; auch darf ihnen eine neue Bewilligung ertheilt werden, wenn sie auch der im §. 3 lit. b) ausgesprochenen Bedingung nicht entsprechen, und nicht zu den im §. 17 angeführten gehören, vorausgesetzt, daß gegen sie kein begründetes Bedenken obwaltet und sie den übrigen hier gegebenen Vorschriften entsprechen.

§. 19.

Uebertretungen dieses Hausir-Patentes werden mit nachstehenden Strafen belegt:

a) cudzoziemcy bez różnicy, schwytani na handlu domokrążnym, tudzież krajowcy, nie mogący się wykazać pozwoleniem, albo mający pozwolenie już wygasłe, albo brzmiące na obce imię, ulegną karze 25—100 złr. Krajowcy wyłączeni będą na zawsze od handlu domokrążnego;

b) osoby, prowadzące handel domokrążny towarami zagranicznemi lub krajowemi, podlegającemi stemplowi, lecz niestemplowanemi, nakoniec te, które się nie mogą wykazać pochodzeniem krajowém towarów, ulegną postępowaniu według ustaw dochodowych, i utracą upoważnienie handlu domokrążnego;

c) kto prowadzi handel domokrążny towarami zakazanemi (§. 12 lit. *a—p)*, ulegnie karze od 5—25 złr., oprócz téj kary, która na niego nałożoną będzie na mocy istniejących ustaw powszechnych, lub ustaw dochodowych, a w razie powtórnego przestąpienia wyłączonym będzie zupełnie od handlu domokrążnego. Towary zakazane będą skonfiskowane;

d) kto swój dokument handlu domokrążnego odstąpi drugiemu, utraci prawo domokrąztwa;

e) kto w kraju, dla którego dokument handlu domokrążnego nie jest wystawionym, bez szczególnego pozwolenia władzy właściwéj prowadzi dłużéj handel domokrążny nad dni 10, lub kto w ciągu piérwszych dni 10 nie poddał swój dokument pod widowanie władzy wyrażonéj w §. 8; kto w miastach i miasteczkach kraju, w którym zyskał pozwolenie handlu domokrążnego, prowadzi taki handel bez uprzedniego zgłoszenia się do zwierzchności miejscowéj; kto nareszcie prowadzi handel domokrążny w okręgu granicznym, nie będąc do tego osobno upoważnionym, ulegnie za piérwszym razem karze od 2—5 złr., za drugim razem karze od 5—10 złr., za trzecim zaś razem odjętém mu będzie pozwolenie handlu domokrążnego. Jeżeli oprócz tego prowadzi z sobą towary zakazane, ulegnie karze nadto jeszcze nałożonéj;

f) kto do handlowania domokrążnego używa pomocnika, nie mając na to wyraźnego pozwolenia, podlegnie karze złr. 10;

g) kto do handlu domokrążnego używa wozu lub bydlęcia ładownego, ulegnie karze od 20—50 złr.;

h) inne, nie wyszczególnione tu wyraźnie przestępstwa przeciw przepisom handlowym, karanemi będą karą od 30 kr. do 2 złr.

Za kary pieniężne, nałożone za przestępstwa ustawy o handlu domokrążnym odpowiada towar, który miał przy sobie domokrążca w czasie popełnionego przestępstwa.

a) Ausländer ohne Unterschied, welche im Hausiren betreten werden, und Staats-Angehörige, welche sich mit einem Bewilligungs-Dokumente gar nicht, oder nur mit einem bereits erloschenen, oder mit einem auf einen anderen Namen lautenden ausweisen können, werden mit einer Geldstrafe von 25—100 fl. belegt. Inländer werden zugleich vom Hausirhandel für immer ausgeschlossen;

b) Personen, die mit ausländischen oder mit inländischen der Stemplung unterworfenen, aber ungestempelten Waaren Hausirhandel treiben, endlich solche, die sich über den inländischen Ursprung ihrer Waaren nicht gehörig auszuweisen vermögen, sind nach den Gefällsgesetzen zu behandeln und verlieren das Hausirhandels-Befugniß;

c) wer mit unerlaubten Waaren Hausirhandel treibt (§. 12 lit. a—p), wird, abgesehen von der nach den bestehenden allgemeinen und Gefälls-Strafgesetzen ihn treffenden Ahndung, mit einer Geldstrafe von 5—25 fl. belegt, und im Wiederholungsfalle ganz vom Hausirhandel ausgeschlossen. Die unerlaubten Waaren sind verfallen;

d) wer sein Hausir-Dokument an einen Andern abtritt, verliert das Recht zum Hausiren;

e) wer in einem anderen Lande, als in demjenigen, für welches das Hausir-Dokument lautet, ohne besonderer Bewilligung der kompetenten Behörde länger als 10 Tage hausirt, oder wer innerhalb der ersten 10 Tage sein Dokument nicht bei der im §. 8 bezeichneten Behörde hat der Vidirung unterziehen lassen, wer in Städten und Märkten eines Landes, für welches er die Hausirbefugniß erlangt hat, ohne vorausgegangener Meldung der Ortsobrigkeit Hausirhandel treibt, ferner wer in dem Grenzbezirke hausirt, ohne dazu besonders befugt zu seyn, wird im ersten Betretungsfalle mit einer Geldstrafe von 2—5 fl., im zweiten Betretungsfalle mit einer Strafe von 5—10 fl., im dritten Falle mit dem Verluste des Hausirrechtes bestraft. Führt er überdieß unerlaubte Waaren mit sich, so unterliegt er noch überdieß der hiefür festgesetzten Strafe;

f) wer sich beim Hausiren eines Gehilfen bedient, ohne hiezu ausdrücklich ermächtiget zu seyn, wird mit einer Geldstrafe von 10 fl. belegt;

g) wer sich zum Behufe des Hausirhandels eines Wagens oder Lastthieres bedient, verfällt in eine Strafe von 20—50 fl.;

h) andere hier nicht ausdrücklich erwähnte Uebertretungen der Hausirvorschriften können mit einer Geldstrafe von 30 kr. bis 2 fl. belegt werden.

Für die wegen Uebertretungen des Hausirgesetzes verhängten Geldstrafen haftet die Waare, welche der Hausirer bei Uebertretung des Gesetzes mit sich geführt hat.

§. 20.

Dochodzenie przestępstw ustawy o handlu domokrążnym należy do władz, które dochodzić i karać mają przestępstwa dochodowe. Kary pieniężne obrócone będą na ten sam cel, jak kary pieniężne za przestępstwa dochodowe. Wyroki skazujące na karę mają być podane do wiadomości téj władzy, która wystawiła dokument handlu domokrążnego.

§. 21.

Obwinionemu o przestąpienie patentu o handlu domokrążnym, stoi otwarta droga rekursu do władzy wyższéj, podobnie jak każdemu innemu obwinionemu o przestępstwo dochodowe, według postanowień ustaw dochodowych.

§. 22.

Moi Ministrowie Handlu, Finansów i Spraw Wewnętrznych, tudzież Naczelnik najwyższéj Władzy Policyjnéj, mają sobie poleconém wykonanie patentu niniejszego.

Dan w Naszém głównem i stołecznem mieście Wiédniu dnia 4. Września 1852, Naszego panowania w roku czwartym.

Franciszek Józef m. p. L

Hr. Buol-Schauenstein m. p. **Bach** m. p. **Baumgartner** m. p.

Z Najwyższego rozkazu Najjaśniejszego Pana.
Jego Ces. Król. Mości.

Ransonnet m. p.

§. 20.

Die Untersuchung von Uebertretungen des Hausirgesetzes, sowie das Straf-Erkenntniß steht den zur Behandlung und Bestrafung von Gefälls-Uebertretungen bestehenden Behörden zu. Die Strafgelder werden denselben Bestimmungen zugewendet, welche in Ansehung der Gefälls-Strafgelder bestehen. Die Straf-Erkenntnisse sind derjenigen Behörde, welche das Hausir-Dokument ausgestellt hat, bekannt zu geben.

§. 21.

Den einer Uebertretung des Hausir-Patentes Beschuldigten steht gleich jedem anderen einer Gefälls-Uebertretung Angeschuldigten der Rekurs an die höhere Behörde nach den für Gefälls-Uebertretungen festgesetzten Bestimmungen zu.

§. 22.

Mit dem Vollzuge dieses Patentes werden Meine Minister des Handels, der Finanzen und des Innern, dann der Chef der Obersten Polizei-Behörde betraut.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am 4. September 1852, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph m. p.

Gr. Buol-Schauenstein m. p. **Bach** m. p. **Baumgartner** m. p.

Auf Allerhöchsten Befehl Seiner k. k. Apost. Majestät:

Ransonnet m. p.

334.

Patent Cesarski z dnia 26. Listopada 1852,

(Dziennik praw Państwa, część LXXIV., nr. 253, wydana dnia 18. Grudnia 1852),

obowiązujący w całym obrębie Państwa, z wyjątkiem Pogranicza Wojskowego,

mocą którego przepisane zostają nowe postanowienia co do stowarzyszeń. (Ustawa o stowarzyszeniach).

My Franciszek Józef Piérwszy,

z Bożéj łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki-Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnéj i Dolnéj Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii Windyjskiéj; Wielki Wojewoda Województwa Serbii i t. d. i t. d.

Zważywszy potrzebę uregulowania w sposobie odpowiednim postanowień prawnych o stowarzyszeniach, w szczególności co do stosunku, w którym stoją do zarządu Państwa stowarzyszenia, mające bliższy wpływ na dobro publiczne, postanowiliśmy po wysłuchaniu Naszych Ministrów, i zasięgnieniu zdania Naszéj Rady Państwa, rozporządzić, co następuje:

334.

Kaiserliches Patent vom 26. November 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, LXXIV. Stück, Nro. 253, ausgegeben am 18. Dezember 1852),

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme der Militärgrenze,

wodurch neue gesetzliche Bestimmungen über Vereine (Vereinsgesetz) angeordnet werden.

Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem ꝛc. Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina, Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien; von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg ꝛc.; Herr von Triest, von Kattaro und auf der windischen Mark; Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien ꝛc. ꝛc.

Bei der Nothwendigkeit, die gesetzlichen Bestimmungen über Vereine, insbesondere in Ansehung des Verhältnisses der einen näheren Einfluß auf öffentliche Interessen nehmenden Vereine zur Staatsverwaltung in einer entsprechenden Weise zu regeln, finden Wir Uns, nach Vernehmung Unserer Minister und nach Anhörung Unseres Reichsrathes bestimmt, zu verordnen, wie folgt:

§. 1.

Szczególne pozwolenie Rządu do zawiązania wszelkiego rodzaju stowarzyszeń jest potrzebném, jeżeli

a) zawiązane być mają według naprzód umówionéj reguły (statutów) w ten sposób, iż przystąpienie do stowarzyszenia, nie ograniczając go na członków piérwotnych, każdemu jest dozwoloném, który wypełni ustanowione warunki, i podda się regule stowarzyszenia, bez względu na to, czy liczba członków stowarzyszenia już naprzód jest oznaczoną, lub nie;

b) jeżeli są stowarzyszeniami na akcye, t. j. takiemi stowarzyszeniami, przy których kapitał potrzebny zebranym być ma przez akcye, t. j. przez oznaczone we funduszu spólnego przedsiębiorstwa kwoty udziałowe, na które się ogranicza odpowiedzialność spólników, mogące być przenoszonemi sposobami nabywania w prawie cywilném wskazanemi;

c) jeżeli stowarzyszenie, o którego zawiązanie idzie, według swéj właściwości podlega osobnemu przepisowi, który wymaga, ażeby na to wyjednać wprzód pozwolenie Rządu.

§. 2.

W szczególności pozwolenie takie wymaganém jest do zawiązania stowarzyszeń, dla następujących celów publicznych, ku pospolitemu dobru dążących:

a) dla rozplenienia umiejętności i kunsztów;

b) dla podźwignienia i ożywienia rolnictwa, górnictwa i leśnictwa, przemysłowości, handlu i innych gałęzi produkcyi, w stosunkach pospolitych;

c) dla utrzymywania regularnego związku transportowego między dwoma lub kilką miejscami lądem lub wodą w ogólności, a dla przedsiębiorstw żeglugi parowéj w szczególności;

d) dla budowania lub utrzymywania kolei żelaznych, mostów, dróg lądowych i wodnych;

e) dla przedsiębiorstw górniczych;

f) dla kolonizacyi;

g) dla zakładów kredytowych;

h) dla zakładów zabespieczenia;

i) dla zakładów powszechnych zaopatrzenia i rent;

k) dla kas oszczędności;

l) dla zakładów pożyczania na zastaw;

m) dla rozciągnienia stowarzyszenia zawiązanego na mocy udzielonego pozwolenia, przez ustanowienie zakładów filialnych.

§. 1.

Die besondere Bewilligung der Staatsverwaltung ist zur Errichtung aller Arten von Vereinen erforderlich, wenn sie:

a) nach einer vorhinein verabredeten Gesellschaftsregel (Statuten) in der Art eingegangen werden sollen, daß der Eintritt in den Verein ohne Beschränkung auf die ursprünglichen Theilnehmer Jedermann, der die festgesetzten Bedingungen erfüllt, und sich der gesellschaftlichen Regel unterwirft, gestattet ist, die Anzahl der Gesellschaftsglieder mag vorhinein bestimmt seyn oder nicht;

b) wenn sie Aktienvereine, d. h. solche Vereine sind, bei welchen das erforderliche Kapital durch Akzien, d. i. durch bestimmte, mittelst der Erwerbungsarten des bürgerlichen Rechtes übertragbare Theilbeträge an dem gesellschaftlichen Unternehmungsfonde, auf welche sich die Haftung der Theilnehmer beschränkt, aufgebracht werden sollen;

c) wenn der Verein, um dessen Errichtung es sich handelt, nach seiner Beschaffenheit unter die Anwendung einer besonderen Vorschrift fällt, welche die vorläufige Einholung der Bewilligung der Staatsverwaltung anordnet.

§. 2.

Insbesondere ist eine solche Bewilligung zur Errichtung von Vereinen für folgende öffentliche und gemeinnützige Zwecke erforderlich:

a) für die Beförderung der Wissenschaften und Künste;

b) für die Ermunterung und Belebung der Landwirthschaft, des Berg- und Forstwesens, des Gewerbefleißes, des Handels oder anderer Zweige der Produkzion in ihren allgemeinen Beziehungen;

c) für die Unterhaltung einer regelmäßigen Transportsverbindung zwischen zweien oder mehreren Orten zu Wasser oder zu Lande überhaupt, für Dampfschifffahrts-Unternehmungen insbesondere;

d) für den Bau oder die Erhaltung von Eisenbahnen, Brücken, Land- und Wasserstraßen;

e) für Bergwerks-Unternehmungen;

f) für Kolonisirungen;

g) für Kredits-Anstalten;

h) für Versicherungs-Anstalten;

i) für allgemeine Versorgungs- und Renten-Anstalten;

k) für Sparkassen;

l) für Pfandleih-Anstalten (Versatz-Anstalten);

m) für Ausdehnung eines mit Bewilligung bestehenden Vereines auf Errichtung von Filialen desselben.

§. 3.

Nie wolno zawiązywać stowarzyszeń, któreby zmierzały do rzeczy należących do zakresu prawodawstwa lub administracyi publicznéj.

§. 4.

Pozostawiamy Sobie udzielać Sami pozwolenia do zawiązania stowarzyszeń dla celów w przypadkach w §. 2. pod *a)*, *b)*, *f)*, *g)*, *i)* wyrażonych, tudzież dla przedsiębiorstw kolei żelaznych i żeglugi parowéj, niemniéj do zawiązania wszystkich stowarzyszeń, w których idzie o szczególne nadanie korzyści, albo o odstąpienia od ogólnych przepisów; nareszcie gdy idzie o rozszerzenie istniejących już prawnie stowarzyszeń, wspomnione w §. 2. pod literą *m)*.

Odpowiednie ku temuż wnioski, przedkładać ma Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nadaje pozwolenie do zawiązywania stowarzyszeń, wyrażonych w §. 2. pod *c)*, *d)*, (z wyjątkiem przedsiębiorstw kolei żelaznych i żeglugi parowéj), tudzież wyrażonych pod *e)*, *h)*, *k)*, *l)*, również tych stowarzyszeń, których fundusz przedsiębiorstwa zebranym być ma w całości, lub w części przez akcye, lub których działanie rozciągaćby się miało na obręb administracyjny dwóch, lub więcéj krajów koronnych.

Jednakże Ministerstwo Spraw Wewnętrznych winno we wszystkich sprawach, tyczących się stowarzyszeń, a wchodzących w zakres innego towarzystwa, porozumiéć się wprzód z témże, w każdym zaś razie z najwyższą Władzą Policyjną, a kiedykolwiek zajdzie niezgodność w zdaniach, przedłożyć przypadek do najwyższego rozstrzygnienia.

§. 5.

Przedsiębiorstwa górnicze, na podstawie gwarectwa, izby gwarkowe, karbony brackie i kasy górnicze podlegają postępowaniu według istniejących ustaw górniczych, przez władze do tego powołane.

§. 6.

Co do wszystkich innych w §. 4. nie wyrażonych stowarzyszeń, pozwolenie zawisło od władzy politycznéj tego kraju koronnego, w którym stowarzyszenie zawiązaném być ma, z szczególną uwagą na władzę Naczelnikowi kraju zakreśloną, i na odpowiedzialność, na niego nałożoną.

§. 3.

Die Bildung von Vereinen, welche sich Zwecke vorsetzen, die in den Bereich der Gesetzgebung oder der öffentlichen Verwaltung fallen, ist untersagt.

§. 4.

Die Bewilligung der im §. 2 unter a), b), f), g), i) aufgeführten Vereine, dann der Vereine zu Eisenbahn- und Dampfschifffahrts-Unternehmungen, ferner aller Gesellschaften, bei welchen es sich um eine besondere Begünstigung oder um Abweichungen von den allgemeinen Vorschriften, dann der im §. 2 unter lit. m) bezeichneten Ausdehnung giltig bestehenden Vereine handelt, bleibt Uns vorbehalten.

Die bezüglichen Anträge sind von dem Ministerium des Innern zu erstatten.

Das Ministerium des Innern ertheilt die Bewilligung zur Errichtung der in dem §. 2. unter c), d) (mit Ausnahme der Eisenbahn- und Dampfschifffahrts-Unternehmungen), dann e), h), k), l) angeführten Vereine, dann jener Vereine, deren Unternehmungsfond ganz oder zum Theile durch Akzien aufgebracht werden soll, oder deren Wirksamkeit sich auf das Verwaltungsgebiet zweier oder mehrerer Kronländer zu erstrecken hätte.

Das Ministerium des Innern hat jedoch rücksichtlich aller, den Wirkungskreis eines andern Ministeriums berührenden Vereins-Angelegenheiten vorläufig mit diesem und stets mit der Obersten Polizei-Behörde sich in das Einvernehmen zu setzen, und bei einer sich ergebenden Meinungsverschiedenheit von Fall zu Fall die Allerhöchste Entschließung einzuholen.

§. 5.

Bergbau-Unternehmungen auf Grundlage des Gewerksschafts-Verbandes, die Gewerkenkammern, Bruderladen und Knappenschaftskassen sind, wie bisher, nach den bestehenden Berggesetzen von den durch dieselben bestimmten Behörden zu behandeln.

§. 6.

Rücksichtlich aller anderen in dem §. 4 nicht erwähnten Vereine steht die Bewilligung der politischen Landesstelle desjenigen Kronlandes, in welchem der Verein gebildet werden soll, mit besonderer Rücksicht auf den, dem Landes-Chef zustehenden Wirkungskreis und die ihm auferlegte Verantwortlichkeit zu.

Władza polityczna krajowa obowiązaną jest we wszystkich przypadkach, wchodzących w zakres innych władz kraju koronnego, znieść się z takowemi, a w razie objawiającéj się różnicy zdań, przedłożyć przypadek do wyższego rozstrzygnienia.

§. 7.

Prośby o pozwolenie stowarzyszenia należy wnosić do władzy politycznéj tego kraju koronnego, w którym dyrekcya, lub noszący jakiekolwiekbądź nazwisko naczelny kierunek stowarzyszenia ma założyć siedzibę swoję.

Prośba takowa może na celu mieć albo: *a)* pozwolenie do zawiązania stowarzyszenia; albo *b)* upoważnienie do kroków przygotowawczych.

§. 8.

Prośba o pozwolenie zawiązania stowarzyszenia obejmować winna plan przedsiębiorstwa z jak największą dokładnością, a do niego załączonemi być mają wszelkie należące do tego wyjaśnienia, do których należą w szczególności kontrakty towarzystwa i statuta.

§. 9.

W planie przedsiębiorstwa, a według okoliczności w kontraktach, statutach i t. d., w których ów plan jest objęty, musi być wyraźnie i dokładnie wyłuszczonym:

a) cel stowarzyszenia i środki do jego osiągnienia w ogólności, równie jak do dostarczenia potrzebnych kosztów, a w szczególności:

Co do stowarzyszeń mogących przyjść w położenie, oprócz kredytu potrzebnego do prowadzenia przedsiębiorstwa, zaciągać pożyczki, należy wymienić, czy w których przypadkach, w jakim sposobie, i za czyjém przyzwoleniem pożyczka ta zaciągnioną być może;

b) sposób, w jaki stowarzyszenie zawiązać i odnawiać się ma;

c) prowadzenie spraw ich w głównych zarysach;

d) prawa i obowiązki członków jako takich;

e) kto zastępować ma stowarzyszenie w stosunku do osób trzecich i do władz; w jaki sposób mają być powziętemi uchwały prawomocne i obowiązujące dla całego stowarzyszenia; tudzież jakie postępowanie ma być zaprowadzone w celu załatwienia sporów, wynikłych ze stosunku stowarzyszenia;

f) postanowienia co do rozwiązania stowarzyszenia, a co do stowarzyszeń zawiązanych na czas ograniczony, trwania onychże.

Die politische Landesstelle hat sich in allen Fällen, welche den Wirkungskreis anderer Behörden des Kronlandes berühren, mit diesen in das Einvernehmen zu setzen und bei einer sich etwa ergebenden Meinungsverschiedenheit, die höhere Entscheidung einzuholen.

§. 7.

Die Gesuche um die zu ertheilende Bewilligung eines Vereines sind bei der politischen Landesstelle desjenigen Kronlandes einzureichen, in welchem die Direkzion oder wie immer benannte Oberleitung des Vereines ihren Sitz haben soll.

Ein solches Ansuchen kann entweder a) die Genehmigung zur Errichtung des Vereines selbst, oder b) die Ermächtigung zu den vorbereitenden Maßregeln bezielen.

§. 8.

Das Gesuch um die Bewilligung zur Errrichtung eines Vereines muß den Plan des Unternehmens mit möglichster Vollständigkeit darlegen und mit allen hiezu nöthigen Behelfen, wozu insbesondere die Gesellschaftsverträge und Statuten gehören, belegt seyn.

§. 9.

Der Plan des Unternehmens, oder nach Umständen, die denselben enthaltenden oder ergänzenden Verträge, Statuten u. dgl. müssen deutlich und bestimmt ersichtlich machen:

a) den Zweck des Vereines und die Mittel zu dessen Erreichung überhaupt, sowie zur Aufbringung des erforderlichen Aufwandes insbesondere:

Bei Vereinen, welche in die Lage kommen können, außer den zum Betriebe ihres Unternehmens erforderlichen Kreditirungen, Darleihen aufzunehmen, ist auch anzugeben, ob, in welchen Fällen, in welcher Art und mit wessen Beistimmung eine solche Darleihens-Aufnahme gestattet seyn soll;

b) die Art, wie der Verein sich bilden und erneuern soll;

c) die Geschäftsführung und Leitung in ihren wesentlichen Grundzügen;

d) die Rechte und Pflichten der Vereinsglieder als solcher;

e) wer den Verein gegenüber dritter Personen und gegenüber den Behörden zu vertreten habe; in welcher Art rechtsgiltige, für den ganzen Verein verbindliche Beschlüsse gefaßt und wie zur Schlichtung der aus dem Vereinsverhältnisse entspringenden Streitigkeiten vorgegangen werden soll;

f) die Bestimmungen über die Auflösung der Gesellschaft, und bei Vereinen, welche auf eine bestimmte Zeit geschlossen werden, die Dauer derselben.

§. 10.

Przy stowarzyszeniach, przeznaczonych do wykonania budowli stopniowo postępującéj, należy oznaczyć czas, w którém przedsiębiorstwo ma być rozpoczętém, w jakich okresach daléj prowadzoném, i kiedy ukończoném.

§. 11.

Stowarzyszenia, odnoszące się do przedsiębiorstw, których przeprowadzenie przywiązaném jest do szczególnych przepisów prawnych, jak to n. p. przy kolejach żelaznych, kasach oszczędności, przedsiębiorstwach górniczych i t d., winny będą zadosyć uczynić w planie przedsiębiorstwa swego wszelkim przepisom, w niniejszych ustawach objętym, które na przyszłość już w swéj mocy zostają.

§. 12.

Przy stowarzyszeniach na akcye:

a) nie można żądać pod żadnym pozorem przedpłaty, zanim pozwolenie nie jest już uzyskaném. Bez takiego pozwolenia nie można, także nawet na wpłaty, jakieby dobrowolnie zostały uczynione, wydawać skryptów tymczasowych, mających być w obieg puszczonemi.

W planie należy dokładnie wyrazić, kiedy i gdzie po uzyskaném pozwoleniu wpłaty czynionemi być mają.

b) skrypta tymczasowe i akcye, mające być załączonemi w formularzach i dokumentach akcyjnych, nie mogą brzmiéć na okaziciela, lecz zawsze na pewne nazwiska.

Dokumenta rzeczone sporządzone być muszą w taki sposób, ażeby ile możności zapobiédz nadużyciu podstępów i grze o zysk przez zmianę kursu na części kwot jeszcze nie wpłaconych;

c) na każdym skrypcie tymczasowym musi być szczególnie widoczném, wiele nań już jest opłaconém, i tylko w téj kwocie w obieg puszczonym być może.

Gdyby pomimo to skrypt bez wyrażonego na nim potwierdzenia wpłaconéj kwoty w obieg został puszczonym, natenczas kontrakt takowy uważanym będzie za pozbawiony wszelkich skutków prawnych, a kwota, za którą był sprzedany, przepada na rzecz funduszu ubogich miejsca, w którém wykroczenie popełnioném zostało; wedle okoliczności dla oszustwa także sąd prowadzić będzie dalszą czynność urzędową.

d) Należy wyrazić dokładnie, iż akcyonaryusz, który dopełnił piérwszéj wpłaty, gdy sprzeda otrzymany skrypt tymczasowy, odpowiedzialnym zostaje towarzystwu za dalsze jeszcze wpłaty rat, a to dopóty, dopóki ta nie uwolni

§. 10.

Bei Vereinen, welche für allmälig auszuführende Bau-Unternehmungen bestimmt sind, ist auch der Zeitpunkt festzusetzen, wann das Unternehmen begonnen, in welchen Haupt-Abschnitten fortgesetzt und beendet werden soll.

§. 11.

Vereine, welche sich auf Unternehmungen beziehen, deren Ausführung an besondere gesetzliche Bestimmungen gebunden ist, wie z. B. Eisenbahnen, Sparkassen, Bergwerks-Unternehmungen und andere haben auch allen, in diesen Gesetzesvorschriften enthaltenen Anordnungen, welche fortan in ihrer Wirksamkeit verbleiben, in dem Plane des Unternehmens Genüge zu leisten.

§. 12.

Bei Akzienvereinen darf:

a) keine Vorausbezahlung unter was immer für einem Vorwande gefordert werden, bevor die Bewilligung hiezu erwirkt worden ist. Ohne diese Bewilligung dürfen auch über allenfalls freiwillig geleistete Einzahlungen keine in den Verkehr zu setzenden Interimsscheine ausgefertigt werden.

In dem Plane ist ausdrücklich zu bestimmen, wann und wo nach erhaltener Genehmigung die Einzahlungen geschehen sollen.

b) Die in Formularien beizulegenden Interimsscheine und Akzien-Urkunden dürfen nicht an Ueberbringer, sondern sie müssen immer auf bestimmte Namen lauten.

Diese Urkunden sind in der Art abzufassen, daß dem Unfuge falscher Vorspiegelungen und des Spieles auf den Gewinn von Kourssschwankungen für den nicht eingezahlten Theil der Einlagen möglichst vorgebeugt werde.

c) Auf jedem Interimsscheine muß insbesondere ersichtlich seyn, wie viel auf denselben bereits eingezahlt ist, und nur in diesem Betrage darf er in Verkehr gebracht werden.

Würde er ohne die darauf ersichtliche Bestätigung des eingezahlten Betrages in Verkehr gesetzt, so ist ein solcher Vertrag als rechtsunwirksam zu betrachten und der behandelte Betrag dem Armenfonde des Ortes, wo die Uebertretung begangen wurde, verfallen, nach Umständen aber auch von dem Strafgerichte, wegen eines betrügerischen Vorganges das weitere Amt zu handeln.

d) Es ist ausdrücklich festzusetzen, daß der Akzionär, welcher die erste Einzahlung geleistet hat, wenn er den erhaltenen Interimsschein veräußert, der Gesellschaft noch für die ferneren Ratenzahlungen in solange verantwortlich bleibt, bis die-

go od téj odpowiedzialności przez przepisanie skryptu tymczasowego na imię posiadacza nowego. Takowe uwolnienie od odpowiedzialności udzieloném być może tylko za przyzwoleniem stowarzyszenia samegoż, albo ze strony wydziału, mającego od onegoż upoważnienie do czynności takowych;

e) kontrakt lub statuta muszą obejmować bez wszelkiéj dwuznaczności postanowienia co do prawa głosowania, służącego pojedyńczym akcyonaryuszom.

f) oprócz dyrekcyi, przeznaczonéj do kierowania sprawami, może być jeszcze ustanowionym wydział z członków towarzystwa złożony, mający zadanie, wglądać ciągle w czynności dyrekcyi i wpływać na prowadzenie spraw tak, jak to w statutach bliżéj oznaczoném być ma. Nareszcie

g) przy każdém stowarzyszeniu na akcye może się odbywać raz w rok zgromadzenie jeneralne posiadaczy akcyj tym końcem, ażeby im uczynioném było wywodne zdanie sprawy z prowadzenia i stanu przedsiębiorstwa, równie jak dla przedłożenia im rachunków z szafunku i dla publicznego ogłoszenia wyników w końcu każdego roku, lub w krótszych okresach, w którym to przedmiocie bliższe postanowienia w statutach objętemi być winny. Gdyby zaś jak to w lit. *f)* tego §fu wskazaném jest, nie był ustanowionym wydział do rozpoznawania rachunków szafunku i t. d., wtenczas w celu rzeczonym przynajmniéj raz w rok odbywać się musi takie jeneralne zgromadzenie akcyonaryuszów.

§. 13.

Przy stowarzyszeniach mających za przedmiot ważniejsze cele publiczne, lub zakłady dobra pospolitego, należy oprócz dyrekcyi ustanowić wydział, i podawać do wiadomości wynik z rachunków w stosownych okresach (§. 12. litera *g)*.

§. 14.

Pozwolenie do zawiązania stowarzyszenia udzieloném być może tylko wtenczas, jeżeli:

a) cel stowarzyszenia jest pozwolonym, i według ustawy może być przedmiotem stowarzyszenia;

b) proszący o pozwolenie, według osobistych stosunków swoich, a gdzie tego zachodzi potrzeba, także według okoliczności majątkowych, dają rękojmię, iż przedsiębiorstwo prawym sposobem wykonywaném będzie, lub że przynajmniéj nie ma słusznéj obawy, iż im idzie o zamiary boczne niepozwolone;

c) jeżeli plan przedsiębiorstwa i załączeń jego odpowiadają przepisom prawnym (§§. 8—13) i wchodzącym w to względom publicznym.

selbe ihn von dieser Haftung durch Umschreibung des Interimsscheines auf den Namen des neuen Besitzers losgezählt hat. Diese Haftungs-Entbindung darf übrigens nur mit Zustimmung des Vereines selbst, oder von einem Ausschuße ertheilt werden, welcher die Ermächtigung der Gesellschaft zu solchen Akten erhalten hat;

e) der Vertrag oder die Statuten müssen über das, den einzelnen Akzionären zustehende Stimmenrecht unzweideutige Bestimmungen enthalten;

f) nebst der zur Geschäftsleitung bestimmten Direkzion kann auch ein Ausschuß der Vereinsmitglieder aufgestellt werden, welcher die Aufgabe hat, fortwährend in die Gebarung der Direkzion Einsicht und auf die Geschäftsführung jenen Einfluß zu nehmen, der in den Statuten näher zu bestimmen ist. Endlich

g) kann bei jedem Akzienvereine Einmal in jedem Jahre eine General-Versammlung der Akzien-Inhaber gehalten werden, damit denselben über die Geschäftsführung und den Stand des Unternehmens ein ausführlicher Bericht erstattet, wie auch über die Gebarung Rechnung gelegt und das Ergebniß derselben am Schluße jeden Jahres, oder in kürzeren Zeiträumen veröffentlichet werde, worüber die entsprechenden Bestimmungen in den Statuten vorzuzeichnen sind. Wurde jedoch zufolge lit. f) dieses Paragraphes kein Ausschuß zur Prüfung der Gebarung der Rechnungen ꝛc. bestellt, so muß wenigstens Einmal in jedem Jahre eine solche General-Versammlung der Akzien-Inhaber zu den bemerkten Zwecken abgehalten werden.

§. 13.

Bei Vereinen, welche wichtigere öffentliche Zwecke oder gemeinnützige Anstalten zum Gegenstande haben, ist nebst einer Direkzion auch ein Ausschuß aufzustellen und das Gebarungsresultat in angemessenen Zeiträumen (§. 12 lit. g) zu veröffentlichen.

§. 14.

Die Bewilligung zur Errichtung eines Vereines kann nur dann ertheilt werden, wenn:

a) der Zweck des Vereines erlaubt ist, und nach dem Gesetze der Gegenstand eines Vereines seyn darf;

b) die Bewilligungswerber, nach ihren persönlichen Verhältnissen, und wo es nöthig ist, auch nach ihren Vermögens-Umständen, für die aufrechte Ausführung des Unternehmens Beruhigung gewähren, oder wenigstens kein gegründetes Bedenken wegen Verfolgung unerlaubter Nebenzwecke obwaltet, und

c) wenn der Plan des Unternehmens und dessen Belege den gesetzlichen Anforderungen (§§. 8—13) und den eintretenden öffentlichen Rücksichten entsprechen.

§. 15.

O upoważnienie do rozpoczęcia kroków przygotowawczych w celu zawiązania stowarzyszenia (§. 7. lit. *b)* prosić należy, jeżeli

a) osoby, zamierzające zawiązać stowarzyszenie, ogłosić chcą publiczne wezwania lub obwieszczenia, w celu znalezienia uczestników, albo

b) jeżeli przedsiębiorstwo tego jest rodzaju, iż wymaga przygotowań, dotykających praw osób trzecich, n. p. rozmiarów, niwelowania, albo dla których potrzebném jest uprzednie pozwolenie, pośredniczenie lub pomoc władz publicznych.

Oprócz tego prosić można o uprzednie pozwolenie do zawiązania stowarzyszenia, jeżeli przedsiębiorcy nie zamierzają wprowadzić natychmiast w życie stowarzyszenia.

§. 16.

Władze mają prawo przy udzieleniu pozwolenia uprzedniego do zawiązania stowarzyszenia, oznaczyć warunki, pod któremi takowe nastąpić może. Pozwolenia można odmówić zupełnie, jeżeli osobistość proszących i plan przedsiębiorstwa nie odpowiadają w zupełności przepisom §. 14. lit. *b)* i *c)*, a cel stowarzyszenia nie ma wspomnianych tamże pod lit. *a)* przymiotów.

Do podania o uprzednie pozwolenie załączyć należy plan przedsiębiorstwa i zarys statutów tylko w postanowieniach najważniejszych.

§. 17.

Szczególniéj zaś co do tych stowarzyszeń, które mają być zawiązanemi w drodze publicznych wezwań lub subskrypcyj prywatnych, czuwać należy nad tém, ażeby już w programach lub innych wezwaniach do przystąpienia wyraźnie było oznaczoném, kto zastępować będzie interesa stowarzyszenia aż do ostatecznego jego ukonstytuowania i przyjmie na się odpowiedzialność za kroki przygotowawcze, tudzież, iż każdy uczestnik już przez swoje oświadczenie, iż przystępuje do stowarzyszenia, poddaje się programatowi i statutom sobie wiadomym w całéj rozciągłości ich treści.

§. 18.

Przy udzieleniu uprzedniego pozwolenia do zawiązania stowarzyszenia, należy zawsze wyrazić warunki, po których dopełnieniu, prosić będzie można o zatwierdzenie stowarzyszenia.

W takim razie służyć mają za prawidła postanowienia §§. 8—14. we wszystkich punktach odnoszących się do odpowiednich stowarzyszeń.

§. 15.

Das Einschreiten um die Ermächtigung zu den vorbereitenden Maßregeln für die Bildung eines Vereines (§. 7 lit. b) muß stattfinden, wenn

a) die Personen, welche die Errichtung des Vereines unternehmen wollen, zur Auffindung von Theilnehmern öffentliche Aufforderungen oder Bekanntmachungen zu erlassen die Absicht haben, oder

b) das Unternehmen von solcher Beschaffenheit ist, daß es Vorbereitungen erheischt, durch welche die Rechte dritter Personen berührt werden, z. B. Vermessungen, Nivellirungen, oder welche die Gestattung, Vermittlung oder den Beistand öffentlicher Behörden voraussetzen.

Außerdem kann die vorläufige Bewilligung zur Bildung eines Vereines nachgesucht werden, wenn die Unternehmer selbst nicht beabsichtigen, den Verein sogleich in Wirksamkeit treten zu lassen.

§. 16.

Den Behörden steht zu, bei der Ertheilung der vorläufigen Bewilligung zur Bildung eines Vereines die Bedingungen zu bezeichnen, unter denen solche stattzufinden hat. Diese Bewilligung kann gänzlich versagt werden, wenn die Persönlichkeit der Gesuchsteller und der Plan des Unternehmens nicht den Anforderungen des §. 14 lit. b) und c) vollkommen entsprechen und der Zweck des Vereines nicht die dort unter lit. a) erwähnten Eigenschaften hat.

Der Eingabe um die vorläufige Bewilligung braucht der Plan des Unternehmens und der Entwurf der Statuten nur in den wesentlichsten Bestimmungen beigelegt zu werden.

§. 17.

Insbesondere ist bei jenen Vereinen, welche im Wege öffentlicher Aufforderungen oder Privat-Subskripzionen gebildet werden sollen, darüber zu wachen, daß schon in den Programen oder sonstigen Beitritts-Aufforderungen ausdrücklich bestimmt werde, wer die Interessen des Vereines bis zu seiner definitiven Konstituirung zu vertreten und die Verantwortlichkeit rücksichtlich der Voreinleitungen zu übernehmen habe, und daß sich jeder Theilnehmer, schon durch seinen erklärten Beitritt, dem bekannt gegebenen Programe und Statute, ihrem vollen Inhalte nach, zu fügen habe.

§. 18.

Bei Ertheilung der vorläufigen Bewilligung zur Bildung eines Vereines sind jederzeit die Bedingungen auszudrücken, nach deren Erfüllung die Genehmigung des Vereines selbst angesucht werden kann.

Für dieses Einschreiten haben sodann die Bestimmungen der §§. 8—14 in allen auf die betreffenden Vereine Anwendung findenden Punkten zur Richtschnur zu dienen.

§. 19.

Z uzyskanego uprzednio pozwolenia do zawiązania stowarzyszenia nie można jeszcze sobie rościć prawa zyskania pozwolenia do samegoż utworzenia stowarzyszenia.

§. 20.

Ale nawet samo pozwolenie utworzenia stowarzyszenia ma tylko znaczenie koncesyi lub przypuszczenia, i nie obejmuje wcale w sobie oświadczenia, iż administracya Państwa, urządzenie przedsiębiorstwa i środki do osiągnienia zamierzonego celu obrane, uznaje za stosowne, albo też, iż przedsiębiorstwo przywiedzie korzyści, jakich się od niego oczekuje.

Jest rzeczą samychże członków powziąć o tém należne dla siebie przekonanie.

§. 21.

Zmiany zatwierdzonych reguł stowarzyszenia (statutów i t. p.), a w ogólności zmiany w postanowieniach, wskazanych przez powołanie stowarzyszenia, potrzebują do uzyskania mocy obowiązującéj zatwierdzenia, które podlega tym samym przepisom, co piérwotne pozwolenie.

§. 22.

Równie też wszystkie inne stowarzyszenia, nie objęte §§. 1. i 2, zostają pod dozorem administracyi Państwa. Takowa ma prawo wglądać w zarządzanie sprawami każdego stowarzyszenia, czuwać nad dopełnieniem postanowień, zakreślonych przy zatwierdzeniu stowarzyszenia albo przez prawa ogólne, i jeżeli to za potrzebne uznaném będzie, dodać stowarzyszeniu komisarza rządowego, oznaczyć się mającego przez władzę ku temu powołaną.

Ten doglądać będzie, ażeby stowarzyszenie nie przestępowało granic udzielonego mu pozwolenia, i postanowień statutów zatwierdzonych.

§. 23.

Przy dobrowolném rozwiązaniu stowarzyszeń obowiązywać mają w powszechności postanowienia, objęte w ustawach cywilnych i statutach stowarzyszenia.

Przy stowarzyszeniach, mających cel publiczny powszechnego użytku i nie zawartych na czas pewny, z którego upływem stowarzyszenie samo przez się ustaje, zamierzone rozwiązanie podaném być musi do wiadomości téj władzy, która udzieliła pozwolenia swego do utworzenia onegoż.

§. 19.

Aus der erhaltenen vorläufigen Bewilligung zur Bildung eines Vereines kann noch kein Recht auf die Bewilligung zur Errichtung des Vereines selbst hergeleitet werden.

§. 20.

Aber auch die Bewilligung zur Errichtung eines Vereines hat nur die Bedeutung einer Konzession oder Zulassung und schließt keineswegs die Erklärung in sich, daß die Staatsverwaltung die Einrichtung des Unternehmens und die zur Erreichung des beabsichtigten Zweckes gewählten Mitel entsprechend finde, oder daß das Unternehmen die davon erwarteten Vortheile gewähren werde.

Es ist Sache der Theilnehmer, sich hievon selbst die erforderliche Ueberzeugung zu verschaffen.

§. 21.

Aenderungen der genehmigten Gesellschaftsregeln (Statuten u. dgl.) und überhaupt der, durch Bewilligung des Vereines vorgezeichneten Bestimmungen, bedürfen, um Wirksamkeit zu erlangen, der Genehmigung, die denselben Anordnungen unterliegt, wie die ursprüngliche Bewilligung.

§. 22.

Auch alle anderen, in den §§. 1 und 2 nicht begriffenen Vereine unterliegen der Aufsicht der Staatsverwaltung. Es bleibt derselben vorbehalten, in die Geschäftsgebarung jedes Vereines Einsicht zu nehmen, über die Beobachtung der bei Genehmigung des Vereines, oder durch allgemeine Vorschriften angeordneten Bestimmungen zu wachen, und wenn es nothwendig erachtet wird, dem Vereine einen, von der hiezu berufenen Behörde zu bestimmenden landesfürstlichen Kommissär beizugeben.

Dieser hat darauf zu sehen, daß der Verein die Grenzen der ihm ertheilten Bewilligung und die Bestimmungen der genehmigten Gesellschaftsregel nicht überschreite.

§. 23.

Für die freiwillige Auflösung von Vereinen haben im Allgemeinen die in den bürgerlichen Gesetzen und in den gesellschaftlichen Statuten enthaltenen Bestimmungen zu gelten.

Bei Vereinen, welche einen öffentlichen gemeinnützigen Zweck verfolgen, und die nicht auf eine bestimmte Zeit geschlossen sind, mit deren Ablauf die Gesellschaft von selbst erlischt, muß die beabsichtigte Auflösung vorläufig zur Kenntniß der Behörde, welche bei Ertheilung der Bewilligung zur Errichtung eingeschritten ist, gebracht werden.

§. 24.

Władza polityczna nakaże z urzędu rozwiązanie stowarzyszenia i zawieszenie wszystkich zgromadzeń lub kroków przygotowawczych do stowarzyszenia, dopiéro zawiązać się mającego:

a) jeżeli stowarzyszenie zawiązało się bez potrzebnego pozwolenia, lub gdy mu takowe odjętém zostało, owoż nie poprzestało czynności swoich;

b) jeżeli stowarzyszenie po otrzymaném już zatwierdzeniu staje się winném przestąpienia w istotnych punktach statutów lub postanowień, przy udzieleniu pozwolenia stowarzyszenia, i w onémże przez władzę osobistą wskazanych;

c) jeżeli warunki, na których zaniedbanie wyrzeczoném było wyraźnie odjęcie lub wygaśnienie pozwolenia, co do rzeczy lub co do czasu nie zostały spełnionemi bez uzyskania przedłożenia terminu; lub

d) jeżeli zachodzą takie okoliczności, dla których, stosownie do ustaw, lub ze względów publicznych; nawet osobom prywatnym odejmuje się prawo wykonywania pewnego zatrudnienia lub przedsiębiorstwa.

§. 25.

Orzeczenie, iż stowarzyszenie rozwiązaném być ma, należy wszędzie do władzy krajowéj politycznéj, która atoliż w przypadku rozwiązania, z powodów wyszczególnionych w §. 24. pod *b)*, *c)* i *d)*, przyzwać winna dwóch radców sądowych.

Przeciw temu orzeczeniu stoi wprawdzie droga rekursu do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; jednakże takowy nie ma mocy odwlekającéj, co do nakazanego zawieszenia czynności stowarzyszenia, którego rozwiązanie zostało nakazaném.

§. 26.

W przypadkach, w których władza polityczna krajowa na zasadzie §. 25. wyrzeknie rozwiązanie stowarzyszenia, winna oraz takowa nakazać, ażeby pod względem majątku towarzystwa zaprowadzonemi zostały stosowne środki w drodze prawem wytkniętéj.

§. 27.

Z dniem, w którym niniejsze nowe rozporządzenia o stowarzyszeniach obowiązywać zaczną, znosi się moc obowiązująca o stowarzyszeniach, na mocy najwyższego postanowienia Naszego Najjaśniejszego w rządach Poprzednika pod dniem 19. Października 1843 roku wydanych, niemniéj patentu Naszego

§. 24.

Die Auflösung eines Vereines und die Einstellung aller Versammlungen oder allfälligen Voreinleitungen eines erst zu bildenden Vereines, ist von den politischen Behörden von Amtswegen zu veranlassen, wenn dieselben:

a) sich ohne die erforderliche Bewilligung gebildet, oder nachdem ihnen diese wieder entzogen wurde, ihre Wirksamkeit fortgesetzt haben;

b) wenn ihnen nach bereits erhaltener Genehmigung, Ueberschreitungen der Gesellschaftsregeln, oder der ihnen von der Behörde bei und durch die Bewilligung des Vereines vorgezeichneten Bestimmungen in wesentlichen Beziehungen zur Last fallen;

c) wenn die Bedingungen, auf deren Vernachläßigung die Zurücknahme oder das Erlöschen der Bewilligung ausdrücklich vorausbestimmt wurde, in der Sache oder in der Zeit, ohne einer erwirkten Frist-Erweiterung, nicht gehörig erfüllt wurden, oder

d) wenn solche Umstände eintreten, unter welchen nach den Gesetzen, oder aus öffentlichen Rücksichten, die Zurücknahme eines Befugnisses zur Ausübung einer Beschäftigung oder Unternehmung auch bei einzelnen Privaten stattfindet.

§. 25.

Das Erkenntniß über die Auflösung eines Vereines steht überall der politischen Landesstelle zu, welche jedoch, wenn die Auflösung aus einem der, im §. 24. unter b), c), d) aufgeführten Gründe erfolgen soll, zwei Justizräthe beizuziehen hat.

Gegen diesen Ausspruch bleibt der Rekurs an das Ministerium des Innern zwar offen, doch hat derselbe vorläufig in Bezug auf die verhängte Einstellung der Wirksamkeit des zur Auflösung beantragten Vereines keine aufschiebende Wirksamkeit.

§. 26.

In Fällen, wo die politische Landesstelle zu Folge §. 25 auf die Auflösung eines Vereines erkennt, hat dieselbe zu veranlassen, daß in Bezug auf das Vereinsvermögen die angemessenen Vorkehrungen im gesetzlichen Wege eingeleitet werden.

§. 27.

Mit der Wirksamkeit dieser neuen Vereinsdirektiven werden die, zu Folge der Allerhöchsten Entschließung Unseres erlauchten Vorgängers in der Regierung, vom 19. Oktober 1843 erlassenen Direktiven für Vereine, dann Unser Patent vom 17. März 1849 über Vereine und Versammlungen, ihrem vollen Inhalte nach, endlich alle jene

z dnia 17. Marca 1849 o stowarzyszeniach na akcye z roku 1840, niezgodnych z postanowieniami w niniejszéj ustawie zawartemi.

§. 28.

Na stowarzyszenia obecnie już istniejące, rozporządzenia w niniejszéj ustawie objęte zupełnie mieć winny zastosowanie, z tém dołożeniem, iż stowarzyszenia, które według niniejszéj ustawy osobnego potrzebują pozwolenia, a bez takowego istnieją, obowiązane są w przeciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego patentu, starać się o uzyskanie pozwolenia w drodze przepisanéj, w przeciwnym bowiem razie podlegają postępowaniu według §. 24. lit. *a)* niniejszéj ustawy.

Polecamy Naszemu Ministrowi Spraw Wewnętrznych wykonanie niniejszego patentu, i wydawanie odnoszących się do niego rozporządzeń.

Dan w Naszém głównem i Cesarskiém mieście Wiédniu dnia dwudziestego szóstego Listopada, tysiąc ośmset pięćdziesiątego drugiego roku, panowania Naszego w roku czwartym.

Franciszek Józef m. p.

Hr. Buol-Schauenstein m. p. **Bach** m. p.

Z Najwyższego rozkazu:

Ransonnet m. p.

Bestimmungen des ungarischen Gesetzes über Akzien-Vereine vom Jahre 1840, welche mit den in diesem Gesetze enthaltenen nicht im Einklange stehen, außer Kraft gesetzt.

§. 28.

Auf die schon bestehenden Vereine haben die in diesem Gesetze enthaltenen Direktiven ihre volle Anwendung zu finden, mit der Bestimmung, daß solche Vereine, welche nach diesem Gesetze einer besonderen Bewilligung vorbehalten sind, und ohne selbe bestehen, sich binnen 3 Monaten, vom Tage der Kundmachung dieses Patentes, um diese Bewilligung im vorschriftsmäßigen Wege zu bewerben haben, widrigens sie nach §. 24 lit. a) dieses Gesetzes zu behandeln sind.

Mit der Vollziehung dieses Patentes ist Unser Minister des Innern beauftragt, und zur Erlassung der dießfalls erforderlichen Verordnungen ermächtiget.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am sechsundzwanzigsten November im Eintausend achthundert zwei und fünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph m. p.

Gr. Buol-Schauenstein m. p. **Bach** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

335.

Rozrządzenie Ministerstwa Spraw Zewnętrznych z dnia 28. Listopada 1852,

(Dziennik praw Państwa, część LXXIV., nr. 254, wydana dnia 18. Grudnia 1852),

w przedmiocie wydania majtków zbiegłych z okrętów handlowych austryackich w portach angielskich, i odwrotnie.

Następujący rozkaz królewskiéj tajnéj Rady, ogłoszony przez król. Rząd Wielkiéj Brytanii, z dnia 16. Października, mocą którego władze król. Wielkiéj Brytanii obowiązane zostają, na wezwanie c. k. austryackich urzędów konsularnych udzielać pomocy do schwytania i wydania majtków zbiegłych z okrętów handlowych austryackich w portach angielskich (do których policzyć należy nie tylko porty połączonych Królestw Wielkiéj Brytanii i Irlandyi, tudzież posiadłości kolonij angielskich, lecz także porty krajów, należących do kompanii wschodnio-indyjskiéj), podaje się niniejszém do publicznéj wiadomości z tém dołożeniem, iż władze ces. austryackie, na mocy urzędowych swoich instrukcyj, mają obowiązek zachowywania postępowania wzajemnego względem majtków, którzy z okrętów angielskich zbiegli w portach austryackich.

Hr. Buol-Schauenstein m. p.

335.

Erlaß des Ministeriums des Aeußeren vom 28. November 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, LXXIV. Stück, Nr. 254, ausgegeben am 18. Dezember 1852),

bezüglich der Auslieferung der von österreichischen Handelsschiffen in englischen Häfen entweichenden Matrosen, und umgekehrt.

Der nachstehende, von der königlich-großbritanischen Regierung kundgemachte königliche geheime Rathsbefehl vom 16. Oktober l. J., wodurch die königlich-großbritanischen Behörden verpflichtet werden, über Einschreiten der kaiserlich-österreichischen Konsular-Aemter zur Habhaftwerdung und Zurückbringung der, von österreichischen Handelsschiffen in englischen Häfen (worunter sowohl jene des vereinigten Königreiches Großbritanien und Irland, und der britischen Besitzungen und Kolonien, als auch die Häfen der Ländergebiete der ostindischen Kompagnie verstanden sind), entweichenden Matrosen Beistand zu leisten, wird hiemit zur öffentlichen Kenntniß mit dem Beisatze gebracht, daß auch den kaiserlich-österreichischen Behörden in Gemäßheit ihrer ämtlichen Instrukzionen die Beobachtung eines reziproken Verfahrens bezüglich der in österreichischen Häfen von britischen Handelsschiffen entweichenden Matrosen obliegt.

Gr. Buol-Schauenstein m. p.

Tekst piérwotny.

At the Court at Windsor, the 16th day of October 1852.

Present:

The Queen's Most Excellent Majesty in Council.

Whereas by the „Foreign Deserters Act, 1852“, it is provided, that whenever it is made to appear to Her Majesty that due facilities are or will be given for recovering and apprehending seamen who desert from British merchant ships in the territories of any foreign power, Her Majesty may, by Order in Council, stating that such facilities are or will be given, declare that seamen, not being slaves, who desert from merchant ships belonging to a subject of such power, when within Her Majesty's dominions or the territories of the East India Company, shall be liable to be apprehended and carried on board their respective ships, and may limit the operation of such Order, and may render the operation thereof subject tosuch conditions and qualifications, if any, as may be deemed expedient:

And whereas it hatb been made to appear to Her Majesty, that due facilities have been or will be given for recovering and apprehending seamen who

Przekład.

Na dworze w Windsor dnia 65o miesiąca Października 1852 roku.

Obecni:

Jéj Królewska Mość, Najmiłościwsza Królowa w swéj Radzie.

Ponieważ aktem parlamentu z roku 1852 w przedmiocie „zbiegów zagranicznych“ postanowioném zostało, iż ilekroć Jéj Król. Mości udowodnioném będzie, że do schwytania lub odstawienia majtków, zbiegłych z okrętów kupieckich angielskich w obrębie innego Państwa, należyte ułatwienia poczynione były, lub na przyszłość poczynionemi będą, Jéj Królewska Mość upoważnioną jest przez rozporządzenie w tajnéj Radzie, i z odniesieniem do téj okoliczności, iż takie ułatwienia już poczynionemi zostały lub poczynionemi będą, oświadczyć, iż majtkowie, nie będący niewolnikami a zbiegli z okrętów kupieckich, należących do poddanego wyżwspomnionych Państw w granicach krajów, stojących pod panowaniem Jéj Król. Mości, lub krajów należących do kompanii wschodnio-indyjskiéj, schwytanymi, i na okręty, do których należą, odprowadzonymi być mają, tudzież, że Jéj Król. Mość ograniczyć może działalność takowego rozporządzenia onegoż, a w razie potrzeby, poddać działalność onegoż pod te warunki i postanowienia bliższe, które za stosowne uznanemi będą.

A ponieważ podaném zostało do wiadomości Jéj Król. Mości, iż w celu schwytania i odstawienia majtków, którzy z okrętów kupieckich zbiegli w obrę-

Ueberſetzung.

Am Hofe zu Windſor den ſechsten Tag des Monates Oktober 1852.

Gegenwärtig:

Ihre Allergnädigſte Majeſtät die Königin in ihrem Rathe.

Nachdem durch die Parlaments-Akte vom Jahre 1852 in Betreff der „fremden Ausreißer", die Beſtimmung getroffen, daß ſo oft als Ihrer Majeſtät dargethan werden würde, daß behufs der Wiedereinbringung oder Ergreifung von Seeleuten, welche von britiſchen Kauffahrteiſchiffen innerhalb der Gebiete irgend einer fremden Macht entlaufen, gebührende Erleichterungen an die Hand gegeben worden ſind, oder künftighin gegeben werden ſollen, Ihre Majeſtät ermächtiget iſt, mittelſt Verordnung im Geheimrathe und mit Hinweiſung auf den Umſtand, daß ſolche Erleichterungen bereits gewährt worden, oder daß dieſelben gewährt werden würden, zu erklären: daß Seeleute, welche keine Sklaven ſind und von Kauffahrteiſchiffen entlaufen, die einem Unterthane einer ſolchen Macht angehören, und zwar innerhalb der unter der Botmäßigkeit Ihrer Majeſtät ſtehenden Lande, oder der Gebietstheile der oſtindiſchen Kompagnie, ergriffen und auf die reſpektiven Schiffe zurückgebracht werden ſollen, und daß Allerhöchſtdieſelben die Wirkſamkeit einer ſolchen Verordnung beſchränken und nöthigenfalls die Wirkſamkeit einer ſolchen Verordnung allen jenen Bedingungen und näheren Beſtimmungen, welche als zweckdienlich erachtet werden würden, unterwerfen könne.

Und nachdem Ihrer Majeſtät bekannt gegeben worden iſt, daß behufs der Wiedereinbringung und Ergreifung von Seeleuten, welche von britiſchen Kauffahrteiſchiffen innerhalb der Gebiete Seiner Majeſtät des Kaiſers von Oeſterreich, ſowie jener der freien Hanſeſtädte von Lübeck, Bremen und Hamburg ent-

desert from British merchant ships in the territories of His Majesty the Emperor of Austria, and in those of the Free Hanseatic Cities of Lubeck, Bremen and Hambourg:

Now, therefore, Her Majesty, by virtue of the powers vested in Her by the said „Foreign Deserters' Act, 1852", and by and with the advice of Her Privy Council, is pleased toorderand declare and it is hereby ordered and declared that, from and after the publication hereof in the London Gazette, seamen, not being slaves, who desert from merchant ships belonging to subjects of His Majesty the Emperor of Austria, or to citizens of the Free Hanseatic Cities of Lubeck, Bremen and Hambourg, when such ships are within Her Majesty's dominions or the territories of the East India Company, shall be liable to be apprehended and carried on board their respective ships.

And the Right Honourable the Lords Commissioners of Her Majesty' Treasury and the Commissioners for the Affairs of India are to give the necesary directions herein accordingly.

Wm. L. Bathurst.

bie Państw Jego Ces. Mości Cesarza Austryi, tudzież w obrębie wolnych Miast Hanzeatyckich, poczynione zostały należyte ułatwienia lub poczynionemi będą:

Przeto raczyła niniejszém Jéj Król. Mość, na mocy pełnomocnictwa, udzielonego Jéj wyżwspomnionym aktem parlamentowym z roku 1852, tyczącym się „zbiegów zagranicznych" na mocy i za poradą Swéj Rady tajnéj, nakazać i oświadczyć, i nakazuje i oświadcza niniejszém, iż od chwili, w któréj wyżwspomnione rozporządzenie ogłoszoném zostanie w gazecie Londyńskiéj, owi majtkowie, którzy nie są niewolnikami a zbiegną z okrętów kupieckich, należących do poddanych Jego Ces. Mości Cesarza Austryi, lub do obywateli wolnych Miast Hanzeatyckich, Lubeki, Bremii i Hamburga, jeżeli takowe okręty znajdują się w obrębie Państw Jéj Król. Mości, lub krajów kompanii wschodnio-indyjskiéj, schwytanymi i na okręty, do których należą, odstawionymi być winni.

Poleca się zatém wielce szanownym Lordom Komisarzom Jéj Królew. Mości Skarbu i Komisarzom Spraw Indyjskich, ażeby wydali stosowne ku temu rozkazy.

(podpisano)

Wm. L. Bathurst m. p.

weichen, gebührende Erleichterungen an die Hand gegeben worden sind, oder gegeben werden würden:

Also haben Ihre Majestät gegenwärtig, vermöge der Ihr durch die besagte Akte vom Jahre 1852 bezüglich der „fremden Ausreißer" verliehenen Vollmacht, kraft und über Einrathen Ihres Geheimrathes, geruht zu verordnen und zu erklären, sowie hiemit verordnet und erklärt wird, daß von dem Augenblicke ab, als obgedachte Verordnung durch die Londoner Zeitung veröffentlicht seyn wird, jene Seeleute, welche keine Sklaven sind, und von Kauffahrteischiffen entlaufen, die Unterthanen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich, oder Bürgern der freien Hanseestädte Lübeck, Bremen und Hamburg angehören, wenn derlei Schiffe innerhalb des Gebietes Ihrer Majestät oder jenes der ostindischen Kompagnie sich befinden, ergriffen und auf die respektiven Schiffe zurückgebracht werden sollen.

Und den sehr ehrenwerthen Lords Kommissären Ihrer Majestäts Schatzkammer und den Kommissären für die Angelegenheiten Indiens liegt es demzufolge ob, die erforderlichen Befehle zu erlassen.

(Gezeichnet:)

Wm. L. Bathurst m. p.

336.

Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 8. Grudnia 1852,

(Dziennik praw Państwa, część LXXIV., nr. 255, wydana dnia 18. Grudnia 1852),

obowiązujące w całym obrębie Państwa, z wyłączeniem Pogranicza Wojskowego,

mocą którego oznacza się sąd i postępowanie do umarzania asygnacyj bankowych.

Z powodu wątpliwości co do kwestyi, do którego sądu należy umarzanie asygnacyj bankowych, Ministerstwo Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Finansów, udziela niniejszém objaśnienia, iż do umarzania asygnacyj bankowych, bądź że takowe są wystawione przez kasę centralną, lub przez kasę filialną banku, właściwym jest ten sąd handlowy, albo też ten senat sądu handlowego, w którego okręgu znajduje się miejsce wypłaty asygnacyi bankowéj.

Sądy i senaty handlowe mają sobie oprócz tego poleconém, przed rozpoczęciem umorzenia asygnacyj bankowych zażądać od kasy bankowéj, znajdującéj się w miejscu wypłaty, wyjaśnienia, czy asygnacya bankowa, mająca być umorzoną pod oznaczeniami podanemi, jeszcze nie jest podniesioną, tudzież uwiadomić tęż kasę tak o rozpoczęciu umorzenia, jakoteż o samém umorzeniu.

Krauss m. p.

337.

Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości i Finansów z dnia 13. Grudnia 1852,

(Dziennik praw Państwa, część LXXV., nr. 256, wydana dnia 22. Grudnia 1852),

obowiązujące w tych krajach koronnych, w których zaprowadzoném jest rozporządzenie z dnia 3. Maja 1850 r., a względnie ustawa o należytościach z dnia 9. Lutego 1850 r. nr. 50 Dz. p. P.,

mocą którego zostaje objaśnionym §. 14 rozporządzenia z dnia 3. Maja 1850 nr. 181 Dz. pr. P., i oraz wydanym bliższy przepis o postępowaniu względem uwidocznienia zaległych należytości bezpośrednich od przeniesienia majątków.

Dla uchylenia wątpliwości co do téj kwestyi, w jaki sposób w księgach publicznych widocznemi uczynić należy zaległości należytości bezpośrednich od przeniesienia majątków, o czém §. 14. rozporządzenia Ministerstwa Finansów z dnia 3. Maja 1850 nr. 181 Dz. pr. P. stanowi, Ministerstwa Sprawiedliwości i Finansów oświadczają, iż wedle jasnéj myśli §. 14. wyraźnie zmierzają-

336.

Verordnung des Justizministeriums vom 9. Dezember 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, LXXIV. Stück, Nro. 255, ausgegeben am 18. Dezember 1852)

giltig für den ganzen Umfang des Reiches mit Ausnahme der Militärgrenze,

wodurch der Gerichtsstand und das Verfahren für die Amortisazion von Bank-Anweisungen bestimmt wird.

Aus Anlaß des Zweifels, welchem Gerichte die Amortisirung von Bank-Anweisungen zustehe, findet sich das Justizministerium bestimmt, im Einverständniße mit dem Finanzministerium die Belehrung zu ertheilen, daß zur Amortisirung der Bank-Anweisungen, diese mögen von der Bank-Zentral- oder einer Bank-Filialkasse ausgestellt seyn, jenes Handelsgericht oder jener handelsgerichtliche Senat berufen ist, in dessen Sprengel sich der Zahlungs-Ort der Bank-Anweisung befindet.

Die Handelsgerichte und Handelssenate werden übrigens angewiesen, vor Einleitung der Amortisirung von Bank-Anweisungen die Bankkasse des Zahlungs-Ortes um die Auskunft, ob die zu amortisirende Bank-Anweisung unter den angegebenen Merkmalen noch unbehoben haftet, anzugehen, und sie sowohl von der Amortisazions-Einleitung, als auch von der Amortisazions-Erklärung zu verständigen.

Krauß m. p.

337.

Verordnung der Ministerien der Justiz und der Finanzen vom 13. Dezember 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, LXXV. Stück, Nro. 256, ausgegeben am 22. Dezember 1852),

giltig für jene Kronländer, in denen die Verordnung vom 3. Mai 1850 und beziehungsweise das Gebührengesetz vom 9. Februar 1850, Nr. 50 des Reichs-Gesetzblattes, in Wirksamkeit steht,

wodurch der §. 14 der Verordnung vom 3. Mai 1850, Nr. 181 des Reichs-Gesetzblattes erläutert und das Verfahren bezüglich der Ersichtlichmachung der Rückstände an unmittelbaren Gebühren von Vermögens-Uebertragungen näher bestimmt wird.

Zur Beseitigung des angeregten Zweifels, auf welche Art die im §. 14 der Verordnung des Finanzministeriums vom 3. Mai 1850, Nr. 181 des Reichs-Gesetzblattes, angeordnete Ersichtlichmachung der Rückstände an unmittelbaren Gebühren von Vermögens-Uebertragungen in den öffentlichen Büchern zu bewerkstelligen sei, finden die Ministerien der Justiz und der Finanzen zu erklären, daß bei der, in dem

cego ku temu, by zabezpieczyć zaległościom należytości prawo zastawowe w porządku, odpowiadającym czasowi zapisania zaległości do ksiąg publicznych, na przypadek, gdyby prawo piérwszeństwa, udzielone onéjże na mocy §. 72. ustawy o należytościach wygasło, wspomnione uwidocznienie uskutecznioném być może tylko w sposób przepisany w ustawach, obowiązujących co do nabycia prawa rzeczowego do dóbr nieruchomych w ogólności, a względnie tam, gdzie księgi publiczne są zaprowadzone, tylko w drodze intabulacyi lub prenotacyi, żadną miarą zaś tylko przez proste zanotowanie w księdze publicznéj.

Ażeby więc uskutecznić zapisanie zaległéj należytości, jeżeli to dla zabezpieczenia skarbu publicznego potrzebném się wydaje, winny urzędy, mające obowiązek pobiérania należytości, uczynić wezwanie do właściwego sądu (urzędu hypotecznego) w drodze bezpośrednio przełożonéj władzy finansowéj obwodowéj, a jeżeli idzie o nabycie prawa zastawowego bezwarunkowego, a względnie o intabulacyę, dołączyć do tego duplikat nakazu zapłaty, doręczonego stronie płacić mającéj, z wykazem doręczenia onegoż, tudzież z poświadczeniem urzędowém, iż nakaz przeszedł w moc prawa, i należytość w kwocie oznaczonéj rzeczywiście jest zaległą, a w każdym razie zaś oznaczyć dokładnie przedmiot księgi publicznéj, na którym prawo zastawowe nabytém być ma.

Również winny są rzeczone urzędy, po zaspokojeniu należytości, same z urzędu uzyskać wykreślenie jéj z ksiąg publicznych.

Zresztą niniejsze rozporządzenie nie wprowadza żadnéj zmiany co do przepisów, jakie w pojedynczych krajach koronnych obowiązują pod względem zapisywania do ksiąg publicznych, zaczém samo przez się rozumié się, iż tam, gdzie prenotacya w ogólności jest przypuszczalną, nie jest potrzebna skarga w celu usprawiedliwienia sądowego uzyskanéj prenotacyi takiéj zaległéj należytości, w myśl dekretów nadwornych z dnia 18. Września 1786 r. nr. 577 Zb. ust. sąd. lit. *c)*, tudzież z dnia 24. Października 1806 r. nr. 789 Zb. ust. sąd

Krauss m. p. **Baumgartner** m. p.

§. 14 klar ausgesprochenen Absicht, dem betreffenden Gebührenrückstande für den Fall der Erlöschung des, demselben durch den §. 72 des Gebührengesetzes vom 9. Februar 1850 eingeräumten gesetzlichen Vorrechtes das Pfandrecht in der, dem Zeitpunkte der Eintragung des Gebührenrückstandes in die öffentlichen Bücher entsprechenden Rang-Ordnung zu sichern, die erwähnte Ersichtlichmachung auch nur in der, durch die bestehenden Gesetze zur Erlangung eines dinglichen Rechtes auf ein unbewegliches Gut überhaupt vorgeschriebenen Art beziehungsweise dort, wo ordentliche Grundbücher bestehen, nur im Wege der Intabulazion oder Pränotazion, keinesfalls aber mittelst einer bloßen Anmerkung in dem öffentlichen Buche stattfinden könne.

Um daher die bücherliche Eintragung des Gebührenrückstandes, wenn dieselbe zur Sicherstellung des Staatsschatzes nothwendig erscheint, zu bewirken, haben sich die zur Einhebung der Gebühren beauftragten Aemter durch die unmittelbar vorgesetzte Finanz-Bezirksbehörde an das zuständige Gericht (Hypotheken-Amt) mittelst Ersuchsschreibens zu wenden, und wenn es sich um die Erwerbung des unbedingten Pfandrechtes, beziehungsweise um die Intabulazion handelt, ein Duplikat des, der zahlungspflichtigen Partei zugestellten Zahlungs-Auftrages mit dem Zustellungs-Ausweise und der ämtlichen Bestätigung, daß der Auftrag in Rechtskraft erwachsen und die Gebühr in dem angegebenen Betrage wirklich noch rückständig sei, beizufügen, in jedem Falle aber das bücherliche Objekt genau zu bezeichnen, worauf das Pfandrecht erwirkt werden soll.

In gleicher Weise haben die bezeichneten Aemter bei erfolgter Berichtigung der Gebühr die bücherliche Löschung von Amtswegen zu veranlassen.

Im Uebrigen wird durch die gegenwärtige Verordnung an den, in den einzelnen Kronländern bestehenden Vorschriften über Eintragungen in die öffentlichen Bücher nichts geändert, wornach es sich von selbst versteht, daß es dort, wo die Pränotazion überhaupt zuläßig ist, im Sinne der Hofdekrete vom 18. September 1786, Nr. 577 Justiz-Gesetzsammlung lit. c) und vom 24. Oktober 1806, Nr. 789 Justiz-Gesetzsammlung, einer Klage zu der gerichtlichen Rechtfertigung der erwirkten Pränotirung eines solchen Gebührenrückstandes nicht bedarf.

Krauß m. p. **Baumgartner** m. p.

338.

Rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15. Grudnia 1852,

(Dziennik praw Państwa, część LXXV., nr. 257, wydana dnia 22. Grudnia 1852),

obowiązujące w krajach koronnych: Austryi Niższéj i Wyższéj, w Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Krainie, Karyntyi, Gorycyi i Gradysce z Istryą, w Tryeście, w Czechach, Morawii, Szląsku, w Galicyi i Lodomeryi, w Krakowie i na Bukowinie,

w przedmiocie wykonywania prawa polowania.

Stosownie do polecenia, otrzymanego ze strony Jego Ces. Kr. Apostolskiéj Mości, przez najwyższe postanowienie z dnia 23. Września t. r., ażeby, aż do wydania prawa regulującego polowanie w sposobie stanowczym, zarządzonemi zostały drogą administracyjną wszelkie kroki, zdolne do zapobieżenia nadużyciom wydarzającym się w krajach, w których obowiązuje najwyższy patent o polowaniu z dnia 7. Marca 1849 *), szczególniéj pod względem polowania przydzielonego gminom, rozporządza się, co następuje:

§. 1.

Prawo polowania na gruntach, przydzielonych gminom na mocy §. 6. najwyższego patentu o polowaniu z dnia 7. Marca 1849 r. do wykonywania polowania, albo na gruntach ich własnych, nie może być odtąd już wykonywaném inaczéj, jak tylko w drodze wydzierżawienia, uskutecznionego przez władzę powiatową polityczną, wyjąwszy przypadek wyrażony w §. 10. niniejszego rozporządzenia.

§. 2.

Wydzierżawienie odbywać się winno w drodze publicznego wywołania, w powszechności w miejscu, gdzie władza powiatowa polityczna ma urzędową siedzibę swoję. Rozpisanie należy o ile możności ogłosić na trzy miesiące przed upływem dawniejszéj dzierżawy, przez publiczne przybicie u władzy wyżwspomnionéj, według okoliczności w sposobie obszerniejszym.

§. 3.

Na dzierżawcę polowania przypuszczonym być może tylko ten, przeciw któremu w téj mierze nie ma zarzutu.

---

*) Tom nzupełniający Dziennika praw Państwa nr. 154.

338.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 15. Dezember 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, LXXV. Stück, Nr. 257, ausgegeben am 22. Dezember 1852),

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Krain, Kärnthen, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien und Lodomerien, Krakau und Bukowina,

in Betreff der Ausübung des Jagdrechtes.

In Gemäßheit des, von Seiner k. k. Apostolischen Majestät mit Allerhöchster Entschließung vom 23. September d. J. erhaltenen Auftrages, daß bis zur Erlassung eines das Jagdwesen definitiv regelnden Gesetzes im administrativen Wege alle Maßregeln zu treffen seyen, welche zur Beseitigung der Uebelstände geeignet sind, die in dem Bereiche, für welchen das Allerhöchste Jagdpatent vom 7. März 1849*) in Ausübung steht, insbesondere bezüglich der den Gemeinden zugewiesenen Jagd stattgefunden haben, wird Nachstehendes verordnet:

§. 1.

Das Jagdrecht auf dem, den Gemeinden nach §. 6. des Allerhöchsten Jagdpatentes vom 7. März 1849 zur Ausübung der Jagd zugewiesenen, oder denselben eigenthümlichen Grundbesitze darf, den Fall des §. 10 dieser Verordnung ausgenommen, von nun an nicht anders, als im Wege der, durch die politische Bezirksbehörde vorzunehmenden Verpachtung ausgeübt werden.

§. 2.

Die Verpachtung hat im Wege des öffentlichen Aufrufes in der Regel am Amtsorte der politischen Bezirksbehörde zu geschehen. Die Ausschreibung ist, soweit thunlich, drei Monate vor Ablauf des früheren Pachtes durch öffentlichen Anschlag bei der genannten Behörde, nach Umständen auch auf eine ausgedehntere Art kundzumachen.

§. 3.

Als Pächter der Jagd ist nur derjenige zuzulassen, gegen welchen in dieser Eigenschaft kein Bedenken obwaltet.

---

*) Ergänzungsband des allgemeinen Reichsgesetz- und Regierungsblattes, Nr. 154.

Gmina, jako taka, nie może być przypuszczoną do dzierżawienia polowania, i wszelkie kontrakty dzierżawy, mające na celu obejście niniejszego przepisu, są nieważne.

§. 4.

Akt wydzierżawienia podlega potwierdzeniu przez władzę powiatową polityczną.

§. 5.

Jeżeli wydzierżawienie takiego polowania nie może przyjść do skutku, wówczas winna władza polityczna obmyśléć inne stosowne środki, z wyłączeniem wykonywania własnego przez gminę.

§. 6.

Dzierżawa nie może w powszechności trwać mniéj jak lat pięć, i tylko dla ważnych powodów może być zakreśloną na czas krótszy, nigdy zaś na mniéj jak na lat trzy.

§. 7.

Dzierżawca polowania winien złożyć z góry dwuletni czynsz dzierżawny, mający być zawsze w pieniądzach oznaczony, z którego jedna połowa uważaną będzie za kaucyę, druga za czynsz dzierżawny piérwszego roku. Kaucya może także w papiérach rządowych być złożoną według kursu, jaki mają na giełdzie w dniu złożenia.

§. 8.

Czynsz dzierżawny jednoroczny musi zawsze na cztery tygodnie przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawy z góry być złożony, pod karą nowéj licytacyi dzierżawy, na koszt i niebezpieczeństwo dzierżawcy.

§. 9.

Kaucya i czynsz dzierżawny składane być winny w urzędzie poborowym. W cztery tygodnie po upływie czasu dzierżawy, zwróconą będzie dzierżawcy kaucya za asygnacyą władzy politycznéj, o ile będzie zatrzymaną na wynagrodzenie szkody, lub na kary.

§. 10.

Wyjątkowo, i jeżeli dzierżawa odpowiada warunkom, wyrażonym w niniejszém rozporządzeniu, będzie mogła władza polityczna powiatowa przedłużyć w miarę przepisu niniejszego rozporządzenia istniejące już kontrakty dzierżawne, po wysłuchaniu gminy dotyczącéj i bez rozpisania publicznéj licytacyi.

§. 11.

Co do rozdzielenia czystego dochodu rocznego z polowania, postępować należy według postanowień §. 8. najwyższego patentu o polowaniu z dnia 7. Marca 1849 roku.

Die Gemeinde, als solche, ist von der Pachtung einer Jagd ausgeschlossen, und alle die Umgehung dieser Vorschrift bezielenden Pachtverträge sind ungiltig.

§. 4.

Der Verpachtungs-Akt unterliegt der Bestätigung der politischen Bezirksbehörde.

§. 5.

Kann die Verpachtung einer solchen Jagd nicht erzielt werden, so hat die politische Behörde, mit Ausschluß der eigenen Ausübung durch die Gemeinde, die entsprechende anderweitige Verfügung zu treffen.

§. 6.

Die Dauer der Pachtzeit soll in der Regel nicht unter fünf Jahre, und nur aus erheblichen Gründen auf eine kürzere Zeit, niemals aber unter drei Jahre festgesetzt werden.

§. 7.

Der Jagdpächter hat einen zweijährigen, stets in Geld festzusetzenden Pachtbetrag in vorhinein zu erlegen, wovon die eine Hälfte als Kauzion, die andere Hälfte als Pachtschilling des ersten Jahres zu gelten hat. Die Kauzion kann auch in Staatspapieren, nach dem Börsekourse des Erlagstages berechnet, erlegt werden.

§. 8.

Der einjährige Pachtbetrag muß immer vier Wochen vor Beginn eines jeden Pachtjahres, bei sonstiger neuerlicher Lizitazion des Pachtes, auf Kosten und Gefahr des Pächters in vorhinein entrichtet werden.

§. 9.

Die Kauzions- urd Pachtbeträge sind bei dem Steuer-Amte zu erlegen. Vier Wochen nach Ablauf der Pachtzeit wird dem Pächter der Kauzionsbetrag, in soweit er nicht für Ersatz oder Strafbeträge in Anspruch genommen wird, über Anweisung der politischen Behörde erfolgt.

§. 10.

Ausnahmsweise, und wenn der Pacht selbst den, in der gegenwärtigen Verordnung vorgezeichneten Bedingungen entspricht, kann die politische Bezirksbehörde bereits bestehende Pachtverträge nach Einvernehmung der betreffenden Gemeinde auch ohne Einleitung einer öffentlichen Lizitazion nach Maßgabe der Vorschrift dieser Verordnung verlängern.

§. 11.

Hinsichtlich der Vertheilung des jährlichen Rein-Ertrages der Jagd ist sich nach der Bestimmung des §. 8 des Allerhöchsten Jagdpatentes vom 7. März 1849 zu benehmen.

§. 12.

Bez przyzwolenia władzy politycznéj nie wolno zadzierżawionego polowania odstępować drugim osobom w subarendę ani częściowo, ani w całości, czy to za zapłatę w pieniądzach, czy też z zastrzeżeniem jakiéj części dochodu z polowania, inaczéj bowiem interes jest nieważny, a strony popadną w karę.

Również zamiana pojedynczych części graniczących z sobą obszarów polowania, zawisła od zatwierdzenia władzy politycznéj.

§. 13.

Dzierżawcy polowania, równie jak posiadacze gruntów, wzmiankowani w §. 5. najwyższego patentu z dnia 7. Marca 1849 r., winni są pod własną odpowiedzialnością do dozoru polowania ustanowić uczonych myśliwych, lub przynajmniéj znawców, którzy przez władzę polityczną powiatową za zdolnych do tego są uznani, i onychże téjże władzy wymienić.

§. 14.

Za przyzwoleniem władzy politycznéj może także sam właściciel polowania (właściciel gruntów lub dzierżawca polowania) ustanowionym być jako biegły dozorca polowania.

§. 15.

Do wyżwspomnionego wykazania (§§. 13. i 14.), pozwala się teraźniejszym właścicielom polowania termin trzymiesięczny od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia. Jeżeli wykazanie nie nastąpi, natenczas posiadacze polowania, własne prawo mający, zmuszeni być powinni do tego stosownemi środkami przymusu, co do dzierżawców zaś należy rozwiązać dzierżawę, i nakazać nowe wydzierżawienie na ich koszt i niebezpieczeństwo.

§. 16.

Przeciw wykonaniu niniejszego rozporządzenia nie można czynić zarzutów z tytułu prywatnego.

§. 17.

Do wykonywania polowania w imieniu własném lub obcém, nikt nie ma prawa, kto nie uzyskał pozwolenia noszenia broni myśliwskiéj, stosownie do najwyższego patentu z dnia 24. Października 1852 *) (§§. 14. i 19.).

*) Dziennik praw Państwa nr. 223, i Dziennik praw krajowych, część XLII., nr. 304.

§. 12.

Die theilweise oder gänzliche Ueberlassung gepachteter Jagden in Afterpacht oder an Dritte gegen Vergütung in Geld oder Vorbehalt eines Theiles des Jagd-Erträgnißes darf ohne Zustimmnng der politischen Behörde, bei sonstiger Ungiltigkeit des Geschäftes und Straffälligkeit der Parteien, nicht stattfinden.

Ebenso ist der Austausch einzelner Theile an einander grenzender Jagdgebiete von der Genehmigung der politischen Behörde abhängig.

§. 13.

Die Jagdpächter, sowie die im §. 5 des Allerhöchsten Jagdpatentes vom 7. März 1849 bezeichneten Grundbesitzer müssen unter eigener Verantwortung zur Beaufsichtigung der Jagd gelernte Jäger, oder doch wenigstens von der politischen Bezirksbehörde dazu als befähiget erkannte sachkundige Personen bestellen, und der genannten Behörde namhaft machen.

§. 14.

Mit Bewilligung der politischen Behörde kann auch der Jagd-Inhaber selbst (Grund-Eigenthümer oder Jagdpächter) als sachkundiger Aufseher bestellt werden.

§. 15.

Zu dieser Nachweisung (§§. 13 und 14) wird den dermaligen Jagd-Inhabern eine dreimonatliche Frist vom Tage der Kundmachung dieser Verordnung zugestanden. Erfolgt die Nachweisung nicht, so sind die selbstberechtigten Jagdbesitzer dazu durch die geeigneten Vollzugsmittel zu verhalten, gegen die Jagdpächter ist aber sofort mit Auflösung der Pachtung und Wiederverpachtung auf ihre Gefahr und Kosten vorzugehen.

§. 16.

Einwendungen aus einem privatrechtlichen Titel gegen den Vollzug der in dieser Verordnung enthaltenen Bestimmungen finden nicht Statt.

§. 17.

Zur Ausübung der Jagd im eigenen oder fremden Namen ist Niemand berechtiget, der nicht in Gemäßheit des Allerhöchsten Patentes vom 24. Oktober 1852*) (§§. 14 und 19) die Bewilligung zum Tragen von Jagdwaffen erhalten hat.

---

*) Reichs-Gesetzblatt Nr. 223 und Landes-Gesetzblatt, XLII. Stück, Nro. 304.

§. 18.

Wszelkie przestąpienie lub obejście niniejszych przepisów, podlega karze pieniężnéj od 25—200 złr. m. k., która wymierzoną będzie przez władzę polityczną, i przypadnie na rzecz instytutu ubogich tego miejsca, w którém przestąpienie zostało popełnioném.

Jeżeli kara pieniężna nałożoną być mająca, sama przez się albo ze względu na stosunki winnego, nie może być ściągniętą, wówczas należy ją zamienić w karę aresztu, licząc jeden dzień za każde pięć złr. m. k.

[redacted] p.

§. 18.

Jede Uebertretung oder Umgehung dieser Vorschriften ist von der politischen Behörde mit einer Geldstrafe von 25—200 fl. Konvenzions-Münze zu belegen, welche dem Armen-Institute des Ortes, wo die Uebertretung begangen wurde, zufällt.

Wenn die zu verhängende Geldstrafe an und für sich, oder mit Rücksicht auf die Verhältnisse des Straffälligen nicht eingebracht werden kann, so ist sie in Arreststrafe von je Einem Tag für fünf Gulden zu verwandeln.

Bach m. p.